

Velika noč - praznik duhovne preroditve!

MILKO BAMBIC

Čudovit praznik je krščanska velika noč, ki je tesno združena s prebujenjem narave v novo cvetenje in porajanje. Velika noč je simbol zmage življenja nad duhovno in telesno smrtjo.

Mnogi med nami pri vsakdanjem trudu za ljubi kruh, v dirki za denarjem, priznanji ter častmi nehote pozabljamo na vrednost človeškega življenja in njegov namen. Pri prerivanju za razne dobrine, ki največkrat niso bistvene in nujno potrebne za našo srečo, pozabljamo na resnične duhovne vrednote. Hočemo le še »dobro življenje«, ne ljubimo in ne uživamo pa življenja kot takega. Pozabljamo, da živimo samo enkrat in da bi morali zato svoje življenje živeti zares človeka vredno in dostojno. Mnogi med nami merimo vse samo še s sebičnim merilom lastnih gmotnih koristi ali pa se zapiramo v zagrenjenost in črnogledost. Če nam ne nudi življenje vsega tistega, kar hočemo od njega, se nam zdi, da ga ni vredno živeti, in zato toliko tarnanja pa tudi samomorov. Toda če bi se z odprtimi in vedrimi očmi ozrli okrog sebe, bi zapazili, koliko lepote je Bog razsul po svetu in koliko Njegovih dobrot smo tudi mi deležni, četudi ne morda prav v isti obliki, kot bi mi sami želeli. Toda On bolje ve od nas samih, kaj nam je potrebno. Zato bi morali tudi nadloge življenja bolj vdano in vedro prenašati, bolj z zaupanjem gledati v bodočnost. Tudi pesimizem je greh, ker pomeni nezaupanje v božjega Odrješnika in njegovo usmiljenje. Pri nenehni skrbi za vsakdanji kruh smo postali mnogi zlobni in malenkostni ter smo s tem zmanjšali svojo človeško vrednost. Postali smo zavistni in hinvski, resnični pobeljeni grobovi.

S svojim življenjem smo pogosto prava negacija resničnega krščanstva. Mnoge božje zapovedi so nam postale prazne besede, predvsem pa povelje: Ljubi svojega bližnjega! Celo tisti, ki se smatrajo za najboljše kristjane, zelo radi pozabljajo na te božje besede in se vdajajo sovraštvu. A prav v zapovedi ljubezni je zapopadeno bistvo krščanske etike. Ljubezen do bližnjega pa zahteva, da smo do ljudi pravični in pošteni. Velika noč nas spominja, da se zavemo, kako nosimo tudi sami svoj delež odgovornosti za usodo krščanske omike v svetu.

Polnovreden človek in kristjan pa tudi ne omahuje v zvestobi in ljubezni do svojega naroda in svoje zemlje. Prav zato, ker je med nami tako mnogo ljudi, ki pozabljajo na svoje človečanske dolžnosti in ker sta jim ljubezen do Boga in bližnjega samo še na jeziku, je tudi toliko omahljivih Slovencev. Človek, ki ocenjuje življenje in svet samo še z merilom sebičnosti, bo kaj rad pozabil tudi na svoje dolžnosti do lastnega ljudstva.

NOVICE Z VSEGA SVETA

BIL JE SKRAJNI ČAS

V začetku maja se bo prvič sestel mešan jugoslovansko-italijanski odbor, ki mu je po besedilu londonskega sporazuma določena naloga, da pomaga rimski in beograjski vladi uresničiti Posebni statut, to se pravi zagotoviti narodnim manjšinam na bivšem Tržaškem svobodnem ozemlju vse pravice, ki jim po zakonu pritičejo.

Mešani odbor ima po londonski pogodbi precej široka pooblastila: nanj se lahko naslovijo pritožbe zoper krivice, ki jih oblastva delajo manjšinam na kateremkoli področju. Italijan iz bivše cone B ali Slovenec na Tržaškem ima celo pravico, da vloži pritožbo zoper krivično odmerjene davke. Stalni meddržavni odbor je bil pravcata novost v manjšinskem pravu Evrope in pridobitev, za katero so nas Južni Tirolci zavidali.

Toda kaj nam je vse to pomagalo, če smo morali čakati dve leti in pol, preden se je odbor sploh ustanovil! Rimska vlada je šele pred kratkim potrdila njegov pravilnik in s tem omogočila, da se prvič sestane.

Medtem niso oblastva v naših krajih izvedla niti enega določila Posebnega statuta, temveč nam pustila samo to, kar so nam Amerikanci in Angleži bili dali pred prihodom Italije v Trst. Še od tega so nekaj odšepnili.

Oblastva so se pač ravnala po zloglasnem navodilu glavnega tajnika tržaške Krščanske

Sulejman Nabulsi je postal tudi predsednik vlade.

Toda Navar in Nabulsi se nista zadovoljila s tem, da spravita Jordanijo v sovjetske vode, temveč sta gojila še večje načrte: deželo sta hotela združiti z Egiptom in Sirijo v stalno državno zvezo. Ker se je Husein temu upiral, sta sklenila, da ga vržeta s prestola.

Amerika je posegla vmes

Ko se je kralj zavedel nevarnosti, je v poslednjem hipu Nabulsija odstavil, in nato je Navar, ki se je imel za drugega Naserja, poskusil vojaški prevrat. Toda vojska je v večini ostala zvesta Huseinu in zatrla v deželi vse poskuse upora. Navar je moral zapustiti deželo ter je našel z družino zatočišče v sosedni Siriji.

Istočasno je Saudska Arabija stavila Huseinu na razpolago svojo vojsko, ki je pripravljena, da mu vsak čas priskoči na pomoč. Isto je naredila arabska država Irak. Zanimivo je, da je tudi Izrael izjavil, da bo vkorakal v Jordanijo, če bi kdo poskušal vreči Huseina.

Te dni je pa posegla v spor še Amerika. V Washingtonu so izjavili, da se bodo Združene države odločno uprle, če bi kdorkoli napadel Jordanijo.

Medtem je Husein imenoval novo vlado.

ki bi jih sprožil množični napad z vodikovimi bombami na Nemčijo, bi utegnili pokončati vse prebivalstvo republike. »Mi ne poznamo nobenega tehničnega sredstva«, poudarjajo učenjaki, »s katerimi bi bilo mogoče rešiti večje skupine prebivalstva pred to nevarnostjo«.

Izjava slavnih nemških fizikov je prišla povsem nepričakovano ter zelo razburila Adenauerja. Posebno krivo mu je prišla, ker bodo v Nemčiji v kratkem volitve, pri katerih bi Adenauer zaradi te atomske zadeve utegnil ostati v manjšini.

ANTE PAVELIČ

Ko so se ustaški begunci pripravljali, da 10. aprila obhajajo v Buenos Airesu obletnico s pomočjo Mussolinija in Hitlerja ustanovljene Neodvisne hrvatske države, je neznan napadalec sprožil 8 streliv na Paveliča. Čeprav sta v njegovem telesu obtičali 2 krogli, je Pavelič ostal živ.

Atentat je imel za posledico, da je sedaj odpadel sleherni dvom, kje se Pavelič nahaja. Jugoslavija je namreč leta in leta zahtevala od argentinske vlade, naj ji Paveliča izroči, a ta je stalno odgovarjala, da ne ve, kje se nahaja.

Zavezniki so bili sestavili listo vojnih zločincev, ki morajo biti brezpogojno predani državam, kjer so uganjali grozodejstva, in med prvimi in najhujšimi zločinci je bil zapisan Ante Pavelič. Francoski poluradni list Le Monde je te dni zapisal, da je Pavelič odgovoren za smrt pol milijona Srbov in Hrvatov, ki jih je dal med vojno brezsrčno zaklati.

Vsem našim bralcem, naročnikom in Slovencem želimo veselo veliko noč!

demokracije prof. Redenta Romana, ki je na obnem zboru svoje stranke kar javno pozval vse odgovorne oblastnike ozemlja, naj Slovencem ne dajo nobenih pravic, z jamčeni jim v Posebnem statutu!

Upajmo, da je sedaj brezkončnega in za manjšine žaljivega zavlačevanja konec, in zato prvo sejo mešane komisije iskreno pozdravljamo.

VOJNA NEVARNOST NA SREDNJEM VZHODU

Arabske dežele ob vzhodnem Sredozemlju so, kakor znano, čvrsto združene v skupnem sovraštvu proti Izraelu, drugače vlada pa med njimi huda ljubosumnost, ki jo velesile seve politično izkoriščajo. Zato se nekatere arabske države, kot Egipt in Sirija, naslanjajo v zunanji politiki na Moskvo, druge pa, kot Irak in deloma Saudska Arabija, na zapad.

Ta borba med vzhodnim in zapadnim vplivom je pred enim tednom stala skoro krono kralju Jordanije Huseinu, čigar država leži v sredi med Egiptom in Sirijo.

Husein je bil varen vse dotlej, dokler je poveljeval njegovi vojski, tako imenovani Arabski legiji, angleški general Glubb ter je Jordanija prejela iz Londona stalno letno podporo.

Položaj se je pa temeljito spremenil, ko je kralj pod pritiskom arabskih nacionalistov Glubba odstavil ter imenoval na njegovo mesto domačina Navarja, velikega Naserjevega občudovalca. Pri zadnjih volitvah je zmigala z veliko večino Moskvi prijazna stranka Narodnih socialistov, katere voditelj

Da bi pomiril arabske nacionaliste, je v njej postavil za zunanjega ministra — Nabulsija. Na zunaj je bila tako dosežena nekaka sprava, v resnici se pa borba v ozadju nadaljuje: glavna nasprotnika sta dejansko Moskva in Washington. Izjava Amerike nam nekako jamči, da se spor kljub vsemu ne bo sprevrgel v očitno vojno.

NEMŠKI ATOMSKI UČENJAKI

Brž ko je Adenauer izjavil, da namerava opremiti nemško vojsko z atomskim orožjem, je 18 največjih nemških fizikov, med katerimi je tudi več Nobelovih nagradencev, naslovilo na vlado pismo, kjer pravijo, da oni pri tem oboroževanju ne bodo sodelovali.

Svoj korak utemeljujejo s temile razlogi. Tako imenovano taktično atomsko orožje, o katerem je Adenauer rekel, da predstavlja le naravni razvoj modernega topništva, je tudi zelo nevarno. Vsak tak topniški izstrelak ima moč atomske bombe, ki je uničila japonsko mesto Hirošimo. S takim izstrelkom bo mogoče porušiti malo mesto.

To taktično orožje je »majhno«, samo čega primerjamo s pozneje izumljenimi vodikovimi bombami. Ena taka vodikova bomba lahko spremeni deželo, kot je Porurje, v neobljudeno puštinjo. Radioaktivni žarki,

Ker je vsaka članica Združenih narodov dolžna take ljudi izročiti, sedaj vsi pričakujejo, kaj bo Argentina storila. Nepregledne vrste sorodnikov umorjenih žrtev zahtevajo, naj se zadosti pravici.

VAŽEN IZUM

Glavni ravnatelj avstrijske pošte dr. Schaeffer je sporočil javnosti, da namerava Avstrija vpeljati v telefonsko službo pomembno novost. Njeni strokovnjaki delajo poskuse, kako bi se telefoniranje lahko opravljalo brez dosedanjih dragih žičnih vodov. Kjerkoli sveti električna luč, naj bi postalo tudi telefoniranje mogoče.

Nov izum bi bil zlasti v korist podeželskim občinam, ki tudi v Avstriji izvečine nimajo telefona, ker njegova napeljava preveč stane.

NEKAZNIVE ZAUŠNICE

V kraju Gratwein pri Grazu je mlad kolezar spustil opolnoči v neki ulici motor s tako silo v pogon, da je ropot iztrgal vse prebivalce iz spanja. Na oknu se je prikazal mož in prosil vozača, naj bo bolj obziren, ker leži v hiši bolan otrok. Toda fantalin je v odgovor začel še huje treskati z motorjem. Očetu je bilo to preveč; stopil je na cesto ter prisolil motilcu nočnega počitka dve krepki klobuti. Na razpravi, ki je bila te dni, je sodnik očeta oprostil, češ da je ravnal v upravičenem ogorčenju nad izzivalnim obnašanjem fantalina. Pri tem se je skliceval na neko razsodbo najvišjega sodišča na Dunaju. Zdi se, da so klobute res najboljšo zdravilo za neotesane vozače.

ZAKAJ JE VLADA USTAVILA GRONCHIJEVO PISMO NA EISENHOWERJA

ALI JE MOGOČ SPORAZUM S SOVJETSKO ZVEZO?

V enem letu 120 tisoč novih inženirjev - Razmere v svetu se temeljito spreminjajo - Moralne dolžnosti predsednika republike

Ena najznačilnejših in najvažnejših potez današnje zgodovinske dobe je brez dvoma globoko ideološko in politično nasprotje, ki loči Sovjetsko Rusijo in njene zaveznike od zapadnega sveta ali boljše rečeno od Združenih držav Amerike. Ker sta Amerika in Sovjetska Rusija sprti in razdvojeni, je razdvojeno tudi človeštvo.

Najpomembnejša posledica druge svetovne vojne je namreč bila, da je veljava mnogih prej odločujočih držav morebiti za vselej padla, da je Evropa obubožala in v razvoju zaostala, medtem ko sta na mednarodni pozornici ostali samo dve resnično vodil-

ni velesili, bogata in napredna Amerika in orjaška Sovjetska Rusija.

Trezni ljudje na zapadu si ne zatiskajo oči pred resničnostjo, temveč priznavajo, da predstavlja Sovjetska zveza navzlic vsem tragičnim napakam, ki jih je na Madžarskem in drugod zagrešila, tako veliko gospodarsko, vojaško in politično moč v svetu, da bi bilo skrajno nespametno jo kakorkoli podcenjevati ali celo omalovaževati. Posebno nespametno še dandanes, ko stoji Moskvi ob strani kot zaveznica komunistična Kitajska s svojimi 600 milijoni prebivalcev in ko se sovjetski vpliv širi po Srednjem vzhodu in vsej Afriki.

kot za časa vojne. Stari Churchill je pred nekaj leti izjavil, da je ameriška atomska bomba edino sredstvo, ki čuva zapadne narode pred zmagovitim napadom komunistične Rusije.

Toda medtem so se tudi v tem pogledu razmere temeljito spremenile. Sovjetska zveza ima danes tudi sama že svoje vodikove bombe in ostalo najmodernejše atomsko orožje. Njeni voditelji so po dogodkih na Madžarskem, ko je bila Rusija v svetu moralno osamljena, lahko že grozili zapadnjakom, da bi za primer mednarodnega spopada s svojimi atomskimi izstrelki, vodenimi na daljavo, lahko uničujoče udarili katerokoli deželo na zemlji in med njimi tudi — Ameriko!

Da pri tem ni šlo za kako sovjetsko baharijo, marveč za nadvse resno zadevo, nam potrjuje tudi v inozemstvu znani ameriški general Twining, ki bo v kratkem imenovan za načelnika glavnega stana vseh oboroženih sil Združenih držav Amerike.

V neki nedavni izjavi je Twining ugotovil, da je vojno letalstvo Sovjetske zveze, kar se kakovosti tiče, danes *domala enako ameriškem*, medtem ko je ameriško po številu že *daleč presešlo*. Sovjetski atomski izstrelki, voden na daljavo, tudi niso manj vredni od ameriških.

»Znanstvena raziskovanja, na katerih slovi proizvodnja novega orožja«, je napisal general, »so pa v Ameriki povsem nezadostna, ako jih primerjamo s sovjetsko stvarnostjo«. Za uspešno napredovanje na atomskem področju je potrebna cela vojska temeljito izučeni delavcev, tehnikov, inženirjev in znanstvenikov, in v tem pogledu so Rusi, kakor se čudno sliši, Amerikance že posekali: Sovjetska zveza, pravi Twining, ima danes 420 tisoč mladih inženirjev, Amerika pa le tretjino tega števila. Samo v letu 1956 je izšlo iz sovjetskih visokih šol 120 tisoč diplomiranih inženirjev, iz ameriških pa le 70 tisoč.

Izjave kanclerja Adenauerja

Da je Rusija orjaška vojaška velesila, o tem ni med strokovnjaki nobenega spora. To vsi brez pridržka priznavajo. Mnogi ljudje pa menijo, da je še precej zaostala v gospodarstvu.

Res je sicer, da se tehnični razvoj sovjetske industrije ne more meriti z onim v Ameriki. Pokojni Lenin je Ameriko stalno stavil svojim rojakom za vzgled industrijske naprednosti, do katere se mora s časom tudi Rusija povzpeti.

Tega cilja Sovjetska zveza ni še dosegla. Še manj je dosegla Ameriko v poljedelstvu. Združene države imajo prepolna skladišča hrane, tako da ne vedo kam bi z njo, medtem ko je življenjska raven ljudskih množic v Rusiji še precej nizka. To je posledica zgrešene agrarne politike boljševikov, ki so kmečko zemljo podržavili, lastnike spremenili v poljske delavce ter s tem ubili v njih veselje za požrtvovalno obdelovanje zemlje.

Zelo napačno bi pa bilo, če bi kdo iz tega na splošno sklepal, da Sovjetska zveza v gospodarstvu ni napredovala. Komur je do resnice, mora priznati, da se je Rusija od konca prve svetovne vojne do danes gospodarsko silno razmahnila. Boljševiški voditelji so sicer zahtevali od množic žrtve, ki se nam večkrat zde nečloveške, toda ravno tako je neizpodbitno dejstvo, da se je Rusija spremenila za časa enega pokolenja iz nerazvite kmečke dežele v najmočnejšo industrijsko državo na evropski celini. S svojo proizvodnjo prekaša zdaleč Nemčijo in Francijo, v industriji je močnejša kot obe deželi skupaj.

Nemški kancler Adenauer je pred kratkim napisal članek, v katerem ugotavlja, da ni danes nobena država v Evropi sposobna dohiteti iz lastne moči hitrega gospodarskega razvoja niti Amerike niti — Sovjetske Rusije.

Če se evropske države politično in gospodarsko ne združijo, je dejal, bodo le nekako peto kolo v svetovnopoličnem razvoju človeštva. Propadanje Evrope je za vsakogar razvidno že iz števil: »Pred 100 leti je delež Evrope v svetovnem gospodarstvu znašal 75 odstotkov, danes doseže komaj še 30.«

S koliko brzino se pa stopnjuje industrijska zmogljivost Rusije, lahko spoznamo iz naslednjega: če označimo stanje proizvodnje za leto 1938, pravi Adenauer, s številko 100, moramo ugotoviti, da se je medtem industrija v Evropi povzpela do številke 172, v Združenih državah do 278, v Sovjetski zvezi pa do 415. V manj ko v 20 letih se je torej industrijska moč Rusije več ko početrila.

Industrijski vzpon Sovjetske zveze dela »na nekatere šibkeje razvite narode izven Evrope precejšen vtis, kajti oni se ne sprašujejo, s kolikimi žrtvami je bil uspeh dosežen. — Tako sodi voditelj krščanskih demokratov v Nemčiji, 80 letni Konrad Adenauer, najodločnejši nasprotnik komunistov med evropskimi državniki.

TEKMA MED AMERIKO IN RUSIJO

Ta in oni bi lahko pripomnil, da v pristnost Adenauerjevih podatkov sicer ni mogoče dvomiti, a da zaostaja Sovjetska zveza močno za Ameriko na področju atomske ali jedrne sile, ki ni važna samo za bodočo vojaško, temveč tudi za gospodarsko moč držav: le kdor razpolaga z visoko razvitimi atomskimi sredstvi in napravami, bo v prihodnosti res kaj pomenil tako v dobi miru

Kaj zahtevajo od Sovjetske zveze

Iz vsega tega jasno izhaja, da je Rusija danes že v marsičem resna tekmovalka zapada in da bo v bodočnosti čedalje bolj, in to že zavoljo tega, ker leže v njeni zemlji, zlasti v Sibiriji, ogromna, še neizkoriščena bogastva, ki jih dan za dnem odkrivajo. Kot vojaška sila je pa že sedaj izredno nevaren nasprotnik. To je vzrok, zakaj so odgovorni državniki v svetu prepričani, da je bodoči razvoj človeštva odvisen v prvi vrsti od tega, ali bo prišlo med Sovjetsko zvezo in zapadom do poravnave ali pa do oboroženega obračuna.

Strahotni učinki vodikovih bomb, s katerimi je mogoče zbrisati z obličja zemlje cele narode, navdaja z upravičenim strahom ravno tako komuniste kot protikomuniste in zato so eni in drugi skoro prisiljeni po-

skusiti vse, da se njihovi spori rešijo brez vojne, to se pravi s sporazumom.

Mnenja so deljena le v tem, kako naj se to izvede.

Amerikanci in v Evropi posebno Adenauer so mnenja, da je resničen in trajen sporazum mogoč samo, ako se Rusija *brezpogojno umakne v svoje naravne meje* ter prepusti narodom zasedenih dežel, da *sami svobodno odločajo o svoji usodi*. Njihova in samo njihova stvar je, da si izberejo komunistično ali protikomunistično vladavino, da se naslonijo na Moskvo ali na Washington ali pa ostanejo nevtralni in neodvisni.

Ta zahteva je z načelnega stališča seve pravilna ter moralno edino možna in upra-

NOVICE

»KER SEM GREŠIL«

Nemški škof Schroeffer in francoski kardinal Liénart sta na oljčno nedeljo v stolnici mesta Aseq v severni Franciji skupno maševala, da bi s tem pred vsem svetom izpričala, da so krivice, ki so jih Nemci storili med vojno Francozom, odpuščene in pozabljene. V mestu so tedaj hitlerjevci bili pomorili 86 nedolžnih ljudi in med njimi tudi domačega župnika in kaplana. Vse prošnje za pomilostitev kardinala Liénarta so bile brezuspešne in žrtve so morale za smrt.

Nemški vojaki so sedaj na oljčno nedeljo prosili za odpuščanje s tem, da so prinesli k slovesni maši veliko svečo, na kateri je bilo napisano Quia peccavi nimis — Ker sem preveč grešil.

Če bi odgovorni politiki ravnali povsod tako kot ti preprosti ljudje, bi bil mir v svetu trajno zagotovljen.

PRETRESLJIV OBRAČUN

Prva svetovna vojna (1914-1918) je zahtevala 10 milijonov smrtnih žrtev: 4 leta, 3 mesece in 7 dni strahot in razdejanj. Ranjenih in pohabljenih je pustila 21 milijonov ljudi.

Druga svetovna vojna (1939-1945) je trajala 5 let, 8 mesecev in 8 dni. Ta je pa požrla kar 57 milijonov in 550 tisoč ljudi. Na frontah je padlo 17 milijonov vojakov, pod bombami v mestih in v zaledju je našlo smrt nad 4 milijone civilnega prebivalstva. Devet milijonov jih je bilo na smrt obsojenih v zloglasnih taboriščih in od raznih sodišč; 27 milijonov jih je pomrlo zaradi lakote in pomanjkanja. Te številke znesejo skupaj 13,6 odstotka celokupnega človeštva.

Človek se kar zgrozi ob teh številkah, še posebno če pomisli na neizmerno gorje, ki se je zaradi vojne razlilo čez svet. Kljub tej pretresljivi bilanci se še najdejo ljudje, ki si žele novo vojno.

OD PONEDELJKA DO PETKA

V Avstriji se že dalj časa ukvarjajo z načrtom, da bi vpeljali za državne uradnike 5-dnevni delovni tednik. S prvim poskusom so začeli 8. aprila pri vrhovnem računskem dvoru na Dunaju: uradniki prihajajo v pisarno ob 7. uri in pol zjutraj in jo zapuste ob 4. in pol popoldne, v soboto so ves dan prosti. S tem ukrepom naj bi se povečala delov-

Velika noč - praznik duhovne preroditve!

(Nadaljevanje s 1. strani)

Meni pač, da nima nobene koristi od tega, da se prištevata k majhnemu narodu, ki se pred svetom ne more bahati s svojim bogastvom ali z oboroženo silo. A ravno zvestoba in ljubezen do lastnega naroda podeljujeta človeku tisto plemenitost, ki je ne more nič drugega nadomestiti. Človek, ki izda lastno družino in lastni narod, prekrši osnovne zakone življenja in izda največje duhovne vrednote, s tem pa tudi božje namene. Tako sam sebe obsodi na duhovno jalovost in smrt.

Praznik velike noči nam vsem nudi priložnost, da vstanemo iz take smrti!

na sposobnost uradnikov. Če se prvi poskus obnese, bo vlada raztegnila predpis na vso državo.

Minister prosvete dr. Drimmel se bori za to, da bi bila tudi v šolah sobota prosta.

MOPLEN

Tako se imenuje nova plastična tvarina, ki so je iznašli v kemičnih preizkuševališčih tovarn Montecatini. Sestavljena je ravno tako kot polivinil iz odpadkov raznih goriv, predvsem premoga. Njena prednost je v tem, da je zelo odporna proti vročini. Ne stopi se niti pri 160 stopinjah nad ničlo. Bolj kot papir tenka pola Moplena vzdrži težo 80 kilogramov in je obenem tako lahka, da kar plava po vodi. Zato bodo Moplen uporabljali v vse mogoče namene.

AMERIKANSKA

V mestu Salt Lake City je umrl bogataš Edvard Connelly, ki je bil prepričan, da bodo ljudje v kratkem lahko potovali na mesec, kakor gredo danes v Evropo. Zapuščil je 17 milijonov dolarjev in oporoko, v kateri je določil, naj se ta denar porabi za spomenik njemu in njegovi ženi. Postaviti ga pa morajo na — luni!

LOV NA ZDRAVNIKE

V nekem zdravilišču v Palermu je na porodu umrla 26-letna Franciška Russo. Ko so sorodniki zvedeli za žalostno novico, so razjarjeni pridrli v bolnišnico, da namlatijo dva zdravnika, češ da nista dovolj pazila in sta zato odgovorna za smrt mlade matere. Komaj sta utegnili skočiti skozi okno. Vsi sorodniki pa za njima! Da ni hitro pritekla policija, bi bili zdravnika zadavili.

ČUDO TEHNIKE

V nekaj mesecih nameravajo vpeljati na francoskih progah vlake, ki bodo sami vozili, pospeševali in manjšali hitrost ter se sami ustavljali. Vlakovodja bo samo odpiral

in zapiral posebne naprave, opravljajoče avtomatično njegovo dosedanje delo. Novi vlaki bodo tudi v megli in temi vozili bolj varno, kakor če bi jih vodil človek.

MLADINSKI TISK

Prejšnji teden se je končal v Rimu kongres za mladinski tisk. Govorniki so poudarjali, da poleg šole in knjige listi najmočneje vplivajo na doraščajoči rod. Lahko neverjetno koristijo ali škodijo. Zato naj vlada že enkrat izda zakon o mladinskih listih, ki morajo biti vzgojni in poučni, ne pa preračunani samo na dobiček, kakor so izvečine v Italiji. Zato pišejo le o ameriških tolovajih in o raznih pustolovščinah, s čimer mladino močno kvarijo.

Večina držav je že izdala zakone o mladinskem tisku, Italija ga pa šele pripravlja.

DVA VELESEJMA

V petek je državni poglavar Gronchi slovesno otvoril 35. milanski velesejem, ki je eden največjih v Evropi. Svoje izdelke je razstavilo 32 držav, med njimi tudi Jugoslavija, in 13 tisoč podjetij. Obiskovalci občudujejo lahko na njem najnovejše izume z vseh področij gospodarstva.

Istočasno je bil otvorjen velesejem v Zagrebu, na katerem sodelujejo tudi Italijani. Zagrebški se sicer po velikosti ne more primerjati z milanskim, a po svojem bogastvu daleč presega in poseka velesejem v Trstu.

ŠPAGETI NA VEJAH

Britanska televizija je prvega aprila oddajala film, na katerem je bilo videti, kako na nekem drevesu v Švici rastejo testenine. Z vej so viseli pol metra dolgi makaroni. Od več strani so zatem prihajala na radio vprašanja, ali bi makaronovo drevo ne uspevalo morda tudi v angleškem podnebju. Nekdo iz Bristola je pa pisal, da se je televizija iz gledalcev ponorčevala, ko vendar vsak osel ve, da testenine ne rastejo z vej navzdol, ampak vselej le — vodoravno.

Ali je mogoč sporazum s Sovjetsko zvezo?

(Nadaljevanje s 3. strani)

vičena. Popolnoma drugo vprašanje pa je, ali je politično izvedljiva.

Rusija je po zadnji zmagoviti vojni zavzela v svetu mesto, kakor ga ni še nikoli v svoji zgodovini. S pomočjo od nje odvisnih vlad drži pod svojo oblastjo približno eno tretjino Evrope. Njena vojska je že več ko 12 let v Berlinu, v Pragi, v Varšavi, Budimpešti, Sofiji in Bukarešti.

Če bi vse te dežele čez noč izpraznila ter jim vrnila pravico do brezpogojne samoodločbe, bi ne bilo samo konec njenega dosedanjega vpliva, temveč bi se utegnulo celo zgoditi, da bi se večina sedaj zasedenih držav naslonila na zapad ter se spremenila iz dosedanjih zaveznic Sovjetske Rusije v njene odločne nasprotnice.

VPRAŠANJE NEVTRALNEGA PASU

Daljnovidni državniki na zapadu, med katere spada tudi Gronchi, so povsem upravičeno mišljenja, da je na taki osnovi sporazum s Sovjetsko zvezo nemogoč. Če naj se Rusija umakne v svoje meje, ji je treba v zameno za izgubljeni vpliv ponuditi nekaj, kar je tudi njej v očitno korist. Ko je bil

Eden na oblasti, je v imenu Velike Britanije predlagal, naj se med Sovjetsko zvezo in zapadno Evropo potegne širok pas nevtralnih držav, ki bi ne bile priključene niti vzhodnemu niti zapadnemu taboru. S tem bi zasedene dežele postale spet svobodne in neodvisne, Rusija bi pa dosegla popolno in stalno varnost na vseh svojih zapadnih mejah.

Eden je pod pritiskom Amerikancev svoj predlog kasneje umaknil, Gronchi je pa v pismu, ki ga je hotel poslati Eisenhowerju, ponovil isto misel o nevtralnem ozemlju. Toda rimska vlada, ki se v svoji politiki oslanja popolnoma na Ameriko, je pismo ustavila, češ da državni poglavar nima pravice delati svoje politike, temveč da mora prepustiti ta posel odgovornim ministrom in parlamentu.

V soboto je Gronchi imel v Milanu govor, v katerem je rekel, da je to sicer pravilno, toda on da ima tudi svojo vest, ki mu nalaga »moralno dolžnost«, da vsaj odkrito pove, kar misli, posebno kadar gre za zadeve, ki se tičejo bodočnosti države.

Gronchijevo stališče je tembolj upravičeno, ker je od pravega sporazuma s Sovjetsko zvezo odvisna ne samo usoda Italije, temveč vse Evrope in mir v svetu.

Dopisi s Tržaškega

NABREŽINA

Na zadnji seji občinskega sveta je odbornik Škrk obširno poročal o poteku javnih del v občini. Iz poročila izhaja, da je v teku živahna gradbena dejavnost, ki se bo v najkrajšem času še znatno povečala. Pred nekaj tedni so v Sesljanu pričeli graditi novo šolsko poslopje, za katero je nakazanih 25 milijonov lir. Računajo, da bo stavba dovršena že to jesen. Prav tako so pred kratkim začeli širiti in urejevati cesto iz Sesljana k morju, za katero je bilo določenih 20 milijonov. Tudi to važno delo bo izvršeno pred poletjem, ko se začne tujsko-prometna sezona. Dom za onemogle in novi otroški vrtec v Nabrežini se bosta pričela zidati, brž ko bo generalni komisar izdal predpisani odlok, ki pa mora iziti v najkrajšem času, ker sta bila oba načrta že odobrena. Za ta dela je na razpolago okrog 65 milijonov. Dne 10. aprila je Tehnični urad v Trstu oddal na javni dražbi dela za asfaltiranje in preureditev ceste iz Štivana v Medjo vas, kar bo stalo okrog 7 milijonov. Dela je prevzelo podjetje Brusi, ki v Štivanu zdaj gradi avtocesto. Na domačem županstvu pa je pretekli teden šla na dražbo gradnja nove poti od nadvoza čez avtocesto v Sesljanu do stare poti za Cerovlje. Ta dela so bila oddana podjetju Milič z Opčin in bodo zanje potrošili okrog 2 milijona in pol.

Pred nekaj dnevi so oblastva odobrila razna popravila pri 4 župnih cerkvah, za kar so bili določeni 3 milijoni. Po sporazumu z župniki je občina dodelila vsaki cerkvi po 750 tisoč lir.

Telefon za Šempolaj, Mavhinje in Vižovlje

Občinski svet je nato pooblastil upravni odbor, da sklene pogodbo z družbo Telve, ki bo namestila javne telefonske govornice v Šempolaju, Mavhinjah in Vižovljah. V ta namen bo občina prispevala okrog 2 milijona lir. Svetovalci so nadalje pooblastili odbor, naj ukrene vse potrebno, da se še bolj ojači pravkar izpopolnjeno telefonsko omrežje v Devinu.

Ustanovitev krajevne avtobusne proge

Najvažnejši sklep zadnje seje pa je gotovo ustanovitev krajevne avtobusne proge. Svet je to delo poveril tržaškemu podjetju »Sergas«. V začetku bodo avtobusi vozili na progi Štivan — Nabrežina postaja, in sicer vsake pol ure. Pozneje pa bodo to službo po potrebi izpopolnili. To je gotovo velika pridobitev za našo občino, bo brez dvoma znatno prispevalo predvsem k razvoju tujškega prometa. Avtobusi bodo pričeli voziti, brž ko bodo nadrejena oblastva sklep občinskega sveta odobrila.

RICMANJE

V naši vasi, v Borštu in v Domju so se pred kratkim zaključila dela za namestitev javnih telefonskih govornic. Pričakujemo, da bo telefon začel delovati v najkrajšem času. Ob tej priliki le pripominjamo, da telefonske govornice po našem ponekod niso na najprimernejših mestih. Naprave bi morale v gostinskih obratih stati v kakem mirnejšem kotu, da bi pivci ne motili telefonskih pogovorov.

SV. M. MAGDALENA SPODNJA

V noči med ponedeljkom in torkom je nenadoma preminil 53-letni domačin Ivan Zorn. Po poklicu je bil čevljar in je z delom svojih rok pošteno preživljal družino. Zapušča ženo in tri sinove, ki so pa, hvala Bogu, vsi več ali manj preskrbljeni. Zornova družina izhaja iz Prvačne pri Gorici. Pred davnimi leti je Ivanov oče prišel na delo v Trst, kjer si je s pridnostjo pridobil skromno imetje. Zornovi so bili vseskozi narodno zavedni. Blagega pokojnika smo pokopali v sredo, 17. t. m., na božjo njivo pri Sv. Ani. Naj mu bo lahka domača zemlja! Sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

Naši pridni mandrijarji so te dni vedno na polju, ker spomladanski posevki zahtevajo mnogo dela. Gojijo raznovrstno zelenjavo, ki jo prodajajo na mestnem trgu. Tržačani zelo cenijo našo zelenjavo in zato je velika škoda, da se površina obdelane zemlje pri nas čedalje bolj krči, ker se mesto širi. Prav sedaj dokončujejo tu 3 nebotičnike in 8 petnadstropnih hiš. Da bi se vse to moglo zgraditi, so razlastili mnogo mandrijarske zemlje. Vse to razumemo, vendar nam je hudo, ko vidimo, da se naši sinovi morajo posvečati drugim, nestalnim poklicem in zapuščati zemljo.

JEZERO

Hudo je pri nas, zlasti poleti, ker nimamo zdrave pitne vode. Občinska uprava je že pred leti sprevidela, da tako ne sme dalje in je zato naprosila državna oblastva, naj tudi v našo vas napeljejo vodovod. Dolgo smo nanj čakali, a končno so ga pred nekaj meseci začeli graditi. Danes smemo že poročati, da gredo dela h kraju in da bo kmalu pritekla dolgo zaželena voda.

ZA AVTONOMNO DEŽELO

Pretekli petek je bila v Nabrežini izredna seja občinskega sveta. Svetovalci so z večino glasov sklenili, da se je treba z dejanji zavzeti za čimprejšnjo ustanovitev avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, kakor jo določa 116. člen italijanske ustave. V ta namen je občinski svet sprejel resolucijo, v kateri je med drugim rečeno, naj se v okviru nove dežele nudi posameznim pokrajinam in občinam najširša samouprava, naj se ostvari nova pokrajina Pordenone ter naj postane Trst glavno mesto bodoče samoupravne enote.

V posebnem statutu nove dežele se morajo nadalje učinkovito zaščititi jezikovne in kulturne pravice slovenske manjšine, da se tako zagotovi njen obstoj in razvoj. Občinski možje zato predlagajo, naj se ob tej priliki zakonijo manjšinska določila Londonskega sporazuma, ki naj se tako raztegne na vse Slovence v Italiji. Za resolucijo je glasoval tudi predstavnik socialnih demokratov, medtem ko sta se ostala italijanska svetovalca glasovanja vzdržala.

V razpravo je posegel odbornik dr. Jež, ki je med drugim poudaril, da pomeni ustanovitev nove dežele pravo prelomnico v življenju tukajšnjih prebivalcev. Saj bomo tržaški in goriški Slovenci ter Italijani v kratkem delili isto usodo s furlanskimi sosedi. Potem ko se je govornik dotaknil nekaterih splošnih vprašanj o samoupravljanju, je zaključil s pozivom, da se morajo vsi po svojih močeh truditi za uresničenje avtonomne dežele. »Od nas samih,« je dejal, »je odvisno, kakšno ustavo si bomo v novi deželi pridirili!«

IZ BOLJUNCA

Pred kratkim so ob vaškem športnem igrišču dogradili javno kopalnico. Te dni so že namestili čuvaja, ki bo skrbel za red na športnem igrišču in v kopalnici. Vaščani smo s temi napravami zelo zadovoljni, saj vemo, da so vsestransko koristne.

Nove volitve so neizogibne

Po najnovejših političnih dogodkih je treba sklepati, da se kriza tržaškega mestnega sveta z naglico bliža svojemu višku in naravnemu zaključku. Na petkovi seji je nenunijevec Teiner iznesel znani predlog, da naj v upravni odbor vstopi tudi predstavnik Narodnega gospodarskega gibanja (MEN), kar bi bil edini dokaz, da je vodstvo občine dokončno osvojilo zahtevo po prosti coni. Le v tem primeru bi levičarska opozicija podprla upravni odbor in ga s tem rešila iz zagate. Župan Bartoli pa se tudi to pot ni hotel izjasniti in je razpravo odložil na naslednji torek.

Bomba republikancev

Medtem se je pa sestalo vodstvo republikanske stranke, ki je naročilo odborniku prof. Cumbatu, naj zahteva odstop župana Bartolija in upravnega odbora, češ da je zaradi zadržanja leve in desne opozicije nemogoče še redno upravljati občino. Ta sklep je seveda povečal že tako veliko zmešnjavo, ker je zrušil enotnost v tristranski vladni večini.

Toda ker se Bartoli krčevito oklepa svoje ga stolčka, ni v torek prišlo do napovedanega razčiščenja. Namesto da bi v teh kritičnih dneh ostal v Trstu, je mož rajše odpotoval

na velesjem v Milan. Svojim privržencem v upravnem odboru je pa naročil, naj sejo občinskega sveta odložijo do 26. aprila.

Socialni demokrati so odstopili

Proti temu nezaslišanemu ravnanju so takoj nastopili tudi socialni demokrati ter skupno z republikanci zahtevali, naj se da deva takoj razčisti. Toda demokristjanska večina jih je na seji upravnega odbora preglasovala. Zaradi tega so tako prvi kot drugi odstopili, tako da je danes tržaška občina dejansko brez upraviteljev. Socialni demokrati so izjavili, da so demokristjani odgovorni, če bo na tržaško županstvo prišel vladni komisar in bodo nato razpisane volitve.

Zdi se pa, da demokristjani namenoma stvar zavlačujejo, ker čakajo na občni zbor svoje stranke, ki bo 12. maja. Šele ob tej priliki se bo, kakor pravijo, odločila tudi usoda mestnega sveta.

Naj bo že kakorkoli, eno je že danes jasno: današnji občinski svet ne more redno poslovati! Iz tega sledi, kakor ves čas trdimo, da so nove volitve neizogibne, kar je konec koncev za vse mesto in okolico edina koristna rešitev.

— Dopisi iz Goriške —

GORIŠKI MESTNI SVET

Goriški mestni svet je pretekli teden zopet zboroval. Najprej je obravnaval predlog, naj goriška občina pristopi k organizaciji »Evropskih občinskih svetov«, ki ga je utemeljeval zastopnik socialnih demokratov profesor Zucalli. Predlogu je ugovarjal samo monarhist Pedroni, ki se je čudil, da ga je iznesel prav mož, ki je na ponedeljkovi seji zagovarjal najstrožje varčevanje; za članarino omenjene organizacije je namreč treba plačati 24 tisoč lir. Komunist Battello se je načelno pridružil Zucallijevemu predlogu, čeprav mu niso popolnoma ugajala vsa izvajanja predgovornika. Pristop k novi ustanovi je branil v imenu krščanskih demokratov dr. Culot, češ da gre le za skromen znesek pristopnine, vendar se ni strinjal, da bi se morala občina udeleževati vseh zborovanj nove organizacije, ker bi to stalo preveč. Pristop k novi organizaciji sta zagovarjala tudi svetovalec Bratuž in dr. Sfiligoj. Končno so za Zucallijev predlog glasovali vsi svetovalci, razen štirih misovcev in monarhista Pedronija. Župan dr. Bernardis pa se je glasovanja vzdržal.

Daljša razprava je nastala, ko je župan predlagal povišek na plin, in sicer za 2,40 lir za kubični meter. Povišek naj bi bil le začasen, to je od 1. marca do 30. junija. Narekovali naj bi ga pa večji stroški za koks, ki so nastali zaradi sušeške krize.

Končno je ogromna večina svetovalcev predlog mestne plinarne odbila, zanj je glasoval župan dr. Bernardis, liberalec grof Attems dva odbornika in en krščansko demokratski svetovalec. Proti pa vsi drugi, med njimi tudi ogromna večina krščanskih demokratov.

Ob koncu je občinski svet izvolil še upravni svet mestnih podjetij, katerega predsednik je profesor Avgust Vierthaler.

IZ DOBERDOBA

Pred kratkim je bil v doberdobski prosvetni dvorani občni zbor Kmečko-delavske posojilnice, ki bo prihodnje leto slavila svojo 50-letnico. Na zborovanju sta govorila predsednik Jožef Gergolet in tajnik Karel Ferletič. Posojilnica je za naše prebivalstvo storila že mnogo koristnega, saj daje posojila po nizki obrestni meri, s kakršno se drugi denarni zavodi na Goriškem ne morejo ponašati. Na koncu so izvolili novi odbor, ki šteje sedem članov in pet nadzornikov. Mihaela Ferletiča, ki je bil med ustanovitelji posojilnice in 49 let njen ud, so imenovali za častnega člana.

Prav je, da se naši ljudje krepko organizirajo v naših redkih zadrukah in posojilnicah ter da vlagajo svoje prihranke le pri domačih zavodih, saj je človeku kar bridko pri sreči, ko pomisli na nekdanj mogočno organizacijo domačih Zadružnih zvez.

Zvedeli smo, da je odbor za zimsko pomoč nakazal naši občinski upravi 240 tisoč lir podpore za reveže.

Prizivno sodišče v Gorici je potrdilo obsodbo goriške preture, s katero je bil 14. februarja obsojen naš domačin 34-letni Valentin Jelen na dva meseca in 20 dni zapora

ter globo v znesku 16.220 lir. Ker je pri prizivni obravnavi zopet pogorel, bo moral plačati še stroške za drugo razpravo. Obtožen je pa bil zaradi tega, ker je večkrat prekoračil mejo brez dovoljenja. Svojo srečo je poskusil tudi 28. januarja t. l., ko je brez prepustnice obiskal svojo zaročenko v Solkanu. A tedaj je imel fant smolo in je padel v krepke roke policije, ki je prevročega fanta izročila svojim tovarišem na meji, ti so ga pa ovadili sodniji.

IZ ŠTMAVRA

Pri nas se je v preteklem tednu pripetil kaj čuden dogodek: 73-letnega kolona Josia Jožefa, ki se je pred 20 leti priselil iz Furlanije v našo vas, je pri delu krava zelo hudo ranila. Zaradi težkih poškodb so moža odpeljali v bolnico, kjer pa je kljub zdravniški pomoči drugi dan umrl. Pokojniku naj sveti večna luč. Družini izrekamo naše sožalje.

Zadnji deževni viharji so naše češnje hudo poškodovali. In ker so češnje naš glavni dohodek, smo bili v preteklem tednu gospodarsko zelo oškodovani.

Vsi smo zelo zadovoljni, da se je s 1. aprilom odprl obmejni prehod v Podsobotinu.

ŠTEVERJAN

Predpreteklo nedeljo smo pokopali mlado družinsko mater Angelo Jakin. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, med katerimi je bilo tudi nekaj znancev in sorodnikov iz jugoslovanskih Brd. Pokojnici naj sveti večna luč! Njenemu možu, otrokoma in vsem sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

Vsi Števerjanci smo zadovoljni, da je Ribijevo avtobusno podjetje uvedlo ob nedeljah in praznikih še eno večerno vožnjo. Avtobus vozi iz Gorice skozi Grojno ob 10. uri zvečer; iz Števerjana pa odpelje ob 10. in pol, in sicer skozi Oslavje ter Pevmo.

Pretekli teden je v Gorici zopet zboroval odbor za zimsko pomoč. Med občinske podporne ustanove je razdelil 13 milijonov in 620 tisoč lir. Od te vsote je bilo nakazanih naši občini 65.000 lir. Poleg tega je naša občinska uprava prejela še skoro pol milijona podpore za popravilo cest.

IZ ŠKRLJEVEGA

Obmejni prehod pri naši vasi je bil zaprt skoraj 10 let. Naši kmetovalci so bili zaradi tega hudo gospodarsko prizadeti. Saj so morali hoditi do svojih polj onkraj meje le po velikih ovinkih. Škrljeveci smo vsa ta leta moledovali, da se ta prehod ponovno odpre. To se je končno zgodilo 1. aprila.

SOVODNJE

Nedavno tega smo poročali, da je občinski svet sklenil oddati za 9 let v najem prostoro v občinski hiši za materinsko posvetovalnico. V prvi polovici aprila sta pa pokrajinska svetovalec Miladin Černe in Polletto predložila predsedniku pokrajinskega sveta dr. Culotu pismo vprašanje in prosila za pojasnila, zakaj se prepotrebna posvetovalnica še ni otvorila. Doslej svetovalec nista še prejela nobenega odgovora.

Naši občinski upravi je odbor za zimsko pomoč nakazal v preteklem tednu 180 tisoč lir podpore za reveže.

TRŽIČ

Tržiške ladjedelnice so izročile italijanski mornarici doslej že šest ladij po 3000 ton, ki jih je zanjo naročilo poveljstvo Atlantske zveze. V sredo so ji izročili še zadnjo te vrste, ki so ji dali ime »Sandaloc«.

Tržič in vsa okolica se vedno bolj vznemirjata zaradi stavke 400 električnih varilcev in začasne odpustitve nadaljnjih 1.600 delavcev.

Sindikalni predstavniki, ki so bili v Rimu, so razposlali ministrstvo za delo, da uradno posreduje med delavci in ravnateljstvom podjetja. Doslej pa niso prejeli še nobenega odgovora. V soboto so izdali proglas, v katerem so pozvali delavce vseh industrijskih podjetij v našem mestu na dvourno protestno stavko, ki je bila v torek. Stavko je podprlo tudi ladjedelniško delavstvo v Trstu in Miljah. Stavka varilcev traja že nad 40 dni in, če se ne konča v najkrajšem času, bo vse gospodarstvo v Tržiču in v pokrajini občutilo hude posledice. Najteže bo pa prizadeto podjetje samo. Saj ne bo moglo biti kos niti svojim pogodbam.

Kot glasniki javnega mnenja moramo ob soditi negibčnost ravnateljstva državnega podjetja, ki s svojim trmastim ravnanjem izziva delavstvo do skrajne odpornosti. V zadnjih dneh naj bi prišlo do razgovorov med vsemi štirimi vodilnimi političnimi strankami, da s skupnim nastopom čimprej pravično rešijo usodni spor.

OBMEJNI PROMET

S pomladjo se je na Goriškem neverjetno povečal osebni obmejni promet. Saj je pretekli mesec odšlo v Jugoslavijo 22.614 italijanskih državljanov, v Italijo pa je prišlo kar 47.148 Jugoslovancev. Kakor navadno tudi to pot prednjači prehod pri Rdeči hiši. Toda tudi pri ostalih prehodih se je število potnikov s prepustnicami znatno povečalo. Samo pri Rdeči hiši je prekoračilo mejo 24.893 oseb, to je povprečno 800 dnevno. Trgovci in gostilničarji na Goriškem in v Beneški Sloveniji pa tudi ostali prebivalci so zadovoljni, da se obmejni promet vedno živahneje razvija. Kaj k temu pravijo razni kričači, Pedroni in drugi, ki so vse storili, da bi videmski sporazum preprečili?

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Preteklo nedeljo je skupina igralcev tržaškega S. N. G. odigrala v prosvetni dvorani na Korzu Verdi pretresljivo trodejanko »Na nočnih poteh«, ki jo je napisal znani italijanski dramatik Renato Lelli in poslovenil profesor Ivan Šavli. Tudi to pot je bila udeležba kar zadovoljiva. Lellijeva drama obravnava staro, a vedno živo vprašanje o odnosu med sinovi in starši. Priznati je treba, da je delo na svoj način izredno pretresljivo in za moderno mladino, ki doživlja marsikaj težkega, česar niso poskusili prejšnji rodovi, izredno vzgojno. Pisatelj bo velik dobitnik mladine, če s svojo dramo reši le enega mladega človeka pred življenjskim brodolomom, saj je rečeno, da je ena sama duša več vredna kot ves svet.

Zato smo Goričani hvaležni SNG in njegovim igralcem, da so nam z Lellijevo dramo pokazali, kako trpljenje človeka očiščuje in kako nevarna sta za mlade ljudi in srečo celih družin brezvestna lenoba in laž.

Beneška Slovenija

PODBONESEC

Prvo nedeljo v aprilu je bil v podboneški občini dan prometnih nesreč. Popoldne je bil veličasten pogreb 27-letnega Rema Domeniša iz Loga, ki se je nekaj dni prej hudo ponesrečil, ko se je na motornem vozilu vračal iz Vidma. Po nezgodi so ga nemudoma odpeljali v bolnico, toda zdravniki so ugotovili, da revežu ne morejo več pomagati in so ga zato takoj poslali domov. Umril je na poti. Pokojnik je spadal med podjetne mlade može; bavil se je s peko kruha, ki ga je vsak dan prevažal na motorju po vseh vaseh v hribih, kjer imajo ceste. Pravkar je zgradil moderno električno peč. Tragična smrt je mlademu gospodarju in očetu pretrgala nadaljnje načrte za izboljšanje podjetja. Zapustil je starše, mlado ženo in dvoletno hčerkico. Nesreča pridnega in poštenega peka je presunila vso našo dolino. Nad 1000 oseb ga je sprejelo k večnemu počitku. Naj mu sveti večna luč! Sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

Ko so se pogrebci razhajali s pokopališča pri Briščah, se je v bližini zgodila druga nesreča. Iz neznanih vzrokov se je Albert Gujon iz Kala s tako silo zaletel z motorjem v mimoidoči avto, da ga je vrglo daleč na asfaltirani tlak. Hudo se je potolkel na glavi in rokah in so ga takoj prepeljali v čedadsko bolnico.

Nekaj ur pozneje pa je bila še tretja ne-

sreča. Ko se je Marij Balus vračal iz Podboneca v Laze, je treščil na slabi cesti pri Scigliah z motornega vozila in si tako hudo poškodoval nogo, da so ga morali prepeljati v čedadsko bolnico. Istočasno se je podboneškemu mehaniku Lucijanju Pjerihu in občinskemu tajniku Aleksandru Cenčiču, pripetila četrta prometna nezgoda, ko sta se na motornem vozilu vračala iz Kobarida, kamor sta šla na nedeljski izlet. Pri Robiču jima je pes presekal cesto, da sta telebnila na tla. Poškodbe niso bile hude, pes pa je ostal mrtev in vozilo je bilo pokvarjeno. Za psa sta lastniku velikodušno plačala odškodnino in šele potem sta se lahko vrnila domov.

Peta nesreča, a ne prometna, pa se je zgodila v Črnem vrhu. Podboneškega zdravnika so zvečer nujno poklicali v Črni vrh. Kaj se je moglo zgoditi v mirni gorski vasi? Odkar je bivši laški župnik zasejal sovraštvo med endotnim prebivalstvom, ki je prej vedno slovelo zaradi sloge, sta v vasi nastali dve stranki, ki si medsebojno nagajata, kadar le moreta. Tako je tudi v nedeljo prišlo do hudega prepira med ženskami nasprotujočih si strank. Skočile so si v lase in so se začele obmetavati s kamenjem. V hudi bitki je bilo 5 ali 6 žensk ranjenih. Sedaj bodo gotovo nastale na vse strani tožbe, da z njimi podpro brezposelne čedadске in morda celo videmske odvetnike.

IZ SV. PETRA SLOVENOV

Obmejni promet v naši dolini zavzema vedno večji obseg. Zvedeli smo, da se je pretekli mesec v območju čedadskega komisarjata poslužilo obmejne prepustnice skupno 12.134 oseb, in sicer 8.239 jugoslovanskih ter 3.895 italijanskih državljanov.

Čez prehod pri Stupici je odšlo v Jugoslavijo 2.083 oseb, v Italijo pa jih je prišlo kar 4.427; čez prehod na Nadiži pod Platiščami 235, oziroma 1636; na Učiji 40, oziroma 74; na Polavi pri Cepletiščah 190, oziroma 794; čez Solarje pri Dreka 406, oziroma 996; pri Miščeku na Idriji 403, oziroma 254. Poleg tega je čez omenjene prehode šlo 58 jugoslovanskih in 538 italijanskih dvolastnikov. S 1. majem bosta odprta za lastnike prepustnic še prehoda pri Robediščah, za Ivancom in pri Klinacu ob reki Idriji, ki sta bila doslej na razpolago le dvolastnikom. Obmejni promet se bo v poletju brez dvoma še zelo povečal, vsi pa že sedaj čutijo potrebo po ugodnejših pogojih za prehod.

Nad 50 dijakov našega učiteljskega se je pred kratkim udeležilo poučnega izleta v Florenco, ki ga je vodil ravnatelj Passone. Taki izleti so zelo koristni za bodoče učitelje, ki potrebujejo širšega obzorja, ki si ga ne morejo pridobiti v naši obmejni deželici. Še koristnejši bi pa bili izleti v inozemstvo.

Kakor svoj čas pokojni nadškof Nogara, tako je tudi sedanji nadškof Zaffonato prišel v petek po tihi nedelji delit velikonočno sv. obhajilo našim dijakom.

Bred 100 leti

12

R.B.

To pobudo je dal profesor in pisatelj Janez Trdina, ki je bil v službi na Reki in je tu živahno deloval pri hrvatski Čitalnici. Ta vzgled je spodbudil tudi Bleiweisa, da je misel o slovenskih čitalnicah širil tudi v svojem listu. Še vedno je pa bil mnenja, da naj bodo ta društva popolnoma nepolitična, to je zgolj literarna ter zabavna.

Pri tem drugem rojstvu slovenskega društvenega življenja so Tržačani prehiteli Ljubljano. Tržaški rodoljubi so se 29. januarja 1861 zbrali v »Hotel Grande« ter ustanovili Slovansko čitalnico. Že v naslov so sprejeli narodni prizvok. Čitalnica je v nekaj mesecih narasla na 230 članov. Predsedoval ji je trgovec Sorč. V odbor je stopil tudi pisatelj Levstik, ki je člane poučeval po tri ure na teden slovenščino. Ob koncu leta je čitalnica že sklicala velik zbor, kjer je društveni tajnik Levstik polagal račune. Poudarjal je namen čitalnice, ki hoče podpirati narodnost, »ki je — dozdej zanemarljena — samo nekterim sinom matere Slave v srcih pod pepelom tlela«. Medtem so tudi v Ljubljani pri Slonu ustanovili tretjo slovensko čitalnico, druga je že nekaj mesecev prej začela delovati v Mariboru.

Tudi ostali kraji niso sedaj več hoteli zaostajati. V februarju 1862 je dr. Premerstein dobil dovoljenje, da sme ustanoviti čitalnico v Tolminu. Na prvi »besedici« je tajnik Luznik navdušeno govoril, da se je »tudi na izhodu Mrzlega vrha vnela v srcu gorka ljubezen do naše mile matere Slave«. Že iz teh

poskusov, ki se nam danes zde morda malo naivni, razberemo, da se je takrat na edini možni način visoko dvigala narodna zavest, ki je začela izravnovati globoke razlike med posameznimi stanovmi.

Septembra 1862 so se zbudili tudi Goričani. Gospodarstveniki in politiki, Tonkli, Ličen in Budal, so vložili za društvo prošnjo, ki je bila ugodno rešena. Prvi predsednik te šeste slovenske čitalnice je Winkler Andrej. V proglasu na ljudstvo so čitalničarji napisali: »Čitalnica bo nekako narodno ognjišče, od koder se bo po naravni in postavni poti širila dušna gorkota, blaga gorkota slovenskonarodne vednosti in zavednosti, po hribih in dolinah slovenskih ob Soči in Vipavi«.

S posebno velikim slavljem je goriška čitalnica nastopila 12. julija 1863 ob tisočletnici sv. Cirila in Metoda. Zjutraj so se zbrali gostje pri slovesni maši na Kostanjevici, popoldne je priredila vojaška godba na čast slavju koncert na Travniku, zvečer se je pa nabralo vse polno udeležencev v dvorani na Travniku. Winkler je otvoril društveni večer. Vipavski pevci so pod vodstvom skladatelja Hribarja zapeli njegov »Pozdrav Gorici« in »Slovenko«. Prvi slovenski odvetnik v Gorici dr. Tonkli je imel slavnostni govor o slovenski zgodovini in slovstvu. Prireditelj je tako navdušila dopisnika »Novice«, da je poročal celo, kako so bile pri večerji ozaljšane torte s slovenskimi praporčki; celo gnjat da je kazala sloven-

ske barve in da je kruh imel častljivo podobno staroslovenskih poprtnikov.

V življenju goriških in drugih Slovencev so v takratni patriarhalni dobi čitalnice prav gotovo odigrale važno vlogo.

Preko čitalniških besed se je narodna zavest ohranila do nastopa Mladoslavencev, ki so začeli ubirati sodobnejša pota v borbi za narodne pravice. Vsekakor so prva slovenska društva pred sto leti tudi nam še svetel vzgled danes tako omalovaževanega idealnega domoljubja.

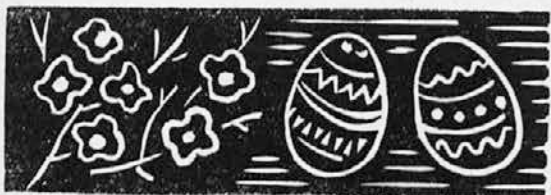
Brali smo, kako se je v dobi pred absolutizmom in pod uradnikom in žandarjem kljub vsem zaprekam širila narodna zavest med našim narodom. Toda zajela je deloma le meščansko plast. Večina ljudstva se ni brigala za tako imenovane narodne zadeve. Delo, skrb za vsakdanji kruh, slabe letine, boleznimi so ovirale tudi splošno ljudsko izobrazbo. Šole so bile šele v povojjih. Učitelj je moral za skromno biro (zbiranje živil po hišah) poučevati, mežnariti in na ohceti namesto godcev »na škant škripati«.

Pri takih razmerah je seveda bila ljudska izobrazba na zelo nizki stopnji. Babjevernost in vražarstvo sta polnili glave podeželskega pa tudi mestnega prebivalstva. Kdor se je vražarstvu smejal, tistega so šele imeli za praznovernega in celo protiverškega človeka.

Repatic, lintverji in mrki

Posebno znamenja na nebu so že od nekdanj plašila ljudi in baje napovedovala kuge lakote in vojne. Približno pred sto leti se je prikazala velika repatica. »Novice« so pisale: »Repata zvezda se nam zopet prikazuje. Kaj pa pomeni? Govorijo ljudje veliko od nje in vsake baže kvantajo«.

(Dalje prihodnjč)

Pirhi

Že iz mladosti imamo vsi lepe spomine na velikonočne praznike in na vse, kar je z njimi povezano v pomladno misel življenja in vstajenja. Priscrčne otroške misli so se pletle posebno okrog velikonočnih jajc in rdeče pobarvanih pirhov.

Jajce je pomenilo znak življenja že pri najstarejših narodih. Pomenilo je simbol rojstva že stari filozofom. Lupina, beljak in rumenjaki je staro davnim modrijanom pomenilo troje: zemeljski, nadzemeljski in božanski svet.

Praznik jajc so v začetku pomladi, ko se vse preja k novemu življenju, obhajali že Feničani in Egipčani. Pri Rimljanih so belo oblečene duhovnice nosile na praznik Cerere, boginje rodovitnosti, v slovesnem sprevodu na Kapitol košare jajc kot daritev bogovom. Podobne običaje poznamo tudi iz arabskih dežel, kjer so spomladi obešali med posebnimi obredi jajca na palmovce veje. Stari germanski svečeniki ali druidi so hranili sporočilo o čudežnih kačjih jajcih: kdor je našel tako jajce, ga je branilo kot talisman pred vsako nesrečo.

OD KOD RDEČI PIRHI?

Ko je nastopilo krščanstvo zmagovito pot po svetu, je marsikatero staro navado prevzelo in jo oplemenitilo z novim smislom. Praznik vstajenja narave in novega življenja je Cerkev spojila z veliko nočjo.

Navada velikonočnih jajc je pomenila tudi znak izobilja, kajti nekoč jih v štiridesetdnevnom postu verniki niso smeli uživati, kar velja še danes v pravoslavni Cerkvi. Sele ko so zvonovi oznanili veliko noč, so spet jajca prišla na mizo. Pobožno izročilo, ki je že skoraj pozabljeno, razlaga navado barvanih jajc, in sicer rdečih pirhov, takole: ko je na veliko nočno jutro Marija Magdalena naznanila Petru, da je Kristus vstal, je apostol neverno odvrnil: »Verjel bom, ko bodo bela jajca postala rdeča.« Marija Magdalena je tedaj odgrnila prt nad košarico in glej, notri so bila vsa jajca rdeča. Od takrat je torej prišlo v navado barvati jajca za veliko noč.

V srednjem veku so miniaturisti (t. j. slikarji majhnih podob) krasili belo lupino z malimi podobicami, ki so predstavljale Kristusovo življenje. Uporabljali so najbolj zlato in srebrno barvo.

PIRHI NA VLADARSKIH DVORIH

V poznejših dobah so si posebno na dvorih izmislili velikonočna voščila v obliki dragocenih jajc. Francoski kralj Henrik II. je daroval dvorni dami Diani Poitiers biserno jajce, v katerem je bila vdelana diamantna ogrlica. Ludvik XV. je dal napraviti za svojo hčerko velikansko jajce; ko ga je kraljična odprla, se je začudila nad prelepo pokrajino in čredami ovčak iz voska, ki so se kot žive pasle po tratah. To umetno jajce še danes hranijo v Versajskem gradu. Na carskem dvoru v Rusiji so hranili veliko jajce iz suhega zlata; v njem je bil mojstrsko izdeloben v smaragdih in rubinih ves križev pot. Kje je danes ta pirh, ne vemo.

V 19. stoletju so prišli v navado pirhi iz čokolade. V Londonu je neki slaščičar vžil skoro tri metre visoko jajce iz čokolade, iz katerega se je usulo več sto kil raznih sladkarij.

Prav podobno jajce je podaril ob zadnjem obisku v Parizu kraljici Elizabeti II. predsednik francoske republike Coty. Bilo je umetno izdelano iz čokolade in visoko nad en meter. Kraljica ga je vzela s seboj na londonski dvor, kjer bodo njeni otroci strmeli v velikansko jajce.

Se vse lepši pa se nam zde naši pobarvani domači pirhi ali pisanice z narodnimi okraski. Tudi če so bolj skromni, nas vendar v mislih peljejo v zlate čase mladih dni, ko je bilo vse življenje ena sama velika noč.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

KNJIGA V SVETU

Po računih mednarodne kulturne organizacije UNESCO se vsako leto po vsem svetu natisne 250 000 novih knjig v nakladi petih milijonov. Devet desetih teh del izide v sledečih jezikih: v angleščini, v ruščini, francoščini, nemščini, japonsščini, italijanščini, španščini in kitajščini. Ti so tudi najbolj razširjeni kulturni jeziki. UNESCO se tudi bori za to, da bi se odstranile vse ovire, ki branjajo knjigam, da bi se prosto izmenjavale iz dežele v deželo. Te ovire so predvsem v visokih carinah, deviznih omejitvah in previsoki poštnini. Res bi že bil čas, da bi vsaj kulturnim dobrinam in njih izmenjavi ne stali zaprek.

KULTURNE VESTI

* Umrl je znani italijanski zgodovinar Gaetano De Sanctis. Zaslovel je zlasti s svojo »Zgodovino Rimljanov«. Za svoje zasluge je bil imenovan leta 1950 za dosmrtnega senatorja.

Sesta mednarodna razstava za izume v Bruslju je podelila našemu tržaškemu slikarju Milku Bambiču bronasto kolajno s častno pohvalo za njegov izum: nalivno pero, ki vsebuje lahko do šestkrat več črnila kot običajno. Iskreno čestitamo!

* Te dni je obhajal sedemdesetletnico slovenski pesnik in dramatik Pavel Golia. Velike zasluge si je pridobil za slovensko gledališče.

* Slovensko narodno gledališče iz Trsta je z uspehom gostovalo v ljubljanskem Mestnem gledališču.

* Milanska založba Mondadori bo izdala Papinijeva zbrana dela.

* Italijanski zbornici je bil predložen zakonski osnutek, po katerem naj bi zastoj prejemale šolske knjige vsi učenci osnovnih šol, katerih starši imajo samo 260.000 lir ali manj letnega dohodka.

* Samo 20% sovjetskih slikarjev in kiparjev je vpisanih v komunistično stranko.

„Tokovi“

Kot smo zvedeli, bodo izhajali tržaški »Tokovi« odslej kot revija, in sicer vsak drugi mesec. Prihodnja številka bo prinesla med drugim obširno anke to o tržaških Slovencih, pri kateri bo vrsta tukajšnjih in drugih naših kulturnih delavcev ter književnikov skušala označiti in opozoriti na osnovne karakteristike našega tukajšnega človeka.

Poleg tega bo vsebovala revija, ki bo izhajala redno na 48 straneh, tudi razne eseje in članke o aktualnih slovenskih in drugih problemih ter umetniško pomembne leposlovne prispevke. Kot znano, je vzbudila prva številka precej pozornosti in tudi nekaj polemik, kar pa je v sedanjem kulturnem mrtvilo gotovo zdrav pojav.

Ivan Grohar

je eden največjih slovenskih umetnikov. Bil je sin dninarja iz Hlebarjev nad Sorico, kjer se je rodil leta 1867. Po prvih samouških poskusih je precej kasno prišel v Ažbetovo šolo v Monakovem, od koder pa se je kmalu vrnil v domovino in se naselil v Skofji Loki. Od preprostega zgodnjega realizma se je preko romantike razvil v pesniško in čustveno poudarjenega impresionista. Slikal je skoraj izključno preproste krajine in kmečko življenje, katerega je dobro poznal in ljubil. Čedalje bolj zavestno je težil za iskrenim, monumentalnim in hkrati zares slovenskim izrazom domače zemlje. Zaradi povezanosti z rodno grudo in ljudmi je postal naš zdaleč najboljši krajinar.

Med drugimi je zelo znana »Glava dekleta«, ki jo tu objavljamo.

— 0 —

Iz statistike o prevodih, ki jo je sestavil UNESCO, je razvidno, da po vsem svetu še vedno največ prevajajo Tolstoj in Shakespeara. Slede pravljčar Andersen, Gorki, Čehov, Balzac in Jack London. Jules Verne in Karl May sta seveda na častnih mestih.

* Italijanska vlada je podelila bolnemu pisatelju Curziu Malaparte za njegove zasluge nagrado v znesku 1.500.000 lir.

Poljski gostje v Ljubljani

V Ljubljani je gostovalo poljsko državno gledališče iz Lodža, ki je uprizorilo dramo pisateljice Zapolske »Morala gospe Dulske«, nato pa še dramo »Celestina« starega španskega dramatika De Rojas. Program gostovanja je obsegal tudi Anouilhovo »Antigono«. V Ljubljani je vladalo za predstave poljskega gledališča veliko zanimanje. Gostje iz Lodža so bili izredno ljubeznivo sprejeti že na železniški postaji, po prvi predstavi pa je prišlo do prave manifestacije poljsko slovenskega bratstva. Juš Kozak, predstavnik slovenskega Narodnega gledališča, je pozdravil goste in izjavil, da vidijo Slovenci v Poljakih simbol heroizma in plemenitosti.

Vsem mladim izobražencem!

Krožek mladih izobražencev iz Trsta in Krožek mladih izobražencev iz Gorice priredita na Belo nedeljo celodnevni izlet z avtobusom v Goriška Brda. Mladi izobraženci, ki se ga nameravajo udeležiti, naj se prijavijo najkasneje do 25. aprila v Trstu, ul. Commerciale 5/I desno (tel. 28-770) ali pa v Gorici na Travniku 18/II, kjer dobe vsak delavnik od 10. do 12. ure vsa potrebna pojasnila. Udeleženci z dežele se lahko prijavijo po poštni dopisnici.

PEARL BUCK

Smrt in zarja

»Ne vemo, kam bi ga položili, doktor.« je rekla bolničarka. »Sobe so polne.«

»Položite ga v kako posebno sobo,« je odgovoril zdravnik in potegnil k sebi svoj beli plašč.

»Tudi te so polne razen sobe z dvema postelja-ma, kjer leži stari Mac Leod, ki ga bodo položili pod zvon s kisikom, in verjetno ne bo preživel noči. Družina čaka le našega sporočila.«

»Ta fant ga ne bo motil. Ne bo se prebudil ponoči... če se bo sploh prebudil.«

Polnoč je že minila. Kirurg je izmučen oblekel svoj površnik, vzel klobuk in zaloputnil vrata za seboj.

Če se bo sploh prebudil... je ponovila bolničarka in se ozrla na fanta. Bil je še čisto mlad, s predolgimi plavimi lasmi, ravne in tenke postave, dolgih, oglatih udov, sama kost in koža. Pod debelo belo ovvezo se je zdel njegov obraz temen. Nihče ga ni poznal, nihče ni vedel, od kod je. Pri njem niso našli nikakega dokumenta. Koliko neki bi mogel biti star? Sedemnajst, osemnajst let? Morda še manj. Pripeljali so ga v bolnišnico krvavega in brez za-vesti.

»Odpeljite ga na številko 23,« je rekla gospodična Martin strežnikom in sledila vozičku.

Ob tej nočni uri je bila bolnišnica potopljena v globok molk. Se novorojenčki so spali. Malo pred zarjo se bodo spet zaslišali klici. Zazvonili bodo zvončki, bolniki bodo začeli stokati in otroci jokati. V sobi številka 23 ni bilo slišati glasu razen sikanja kisika. Majhna nočna lučka je osvetljevala starega gospoda Mac Leoda, ki je nepremično ležal.

Strežniki so vzdignili ranjenca z vozička in ga položili na drugo posteljo s svojimi velikimi, spretni-

mi in pozornimi rokami.

»Pazite na glavo,« jim je priporočila gospodična Martin.

»Vemo,« je odgovoril najstarejši, saj so videli, ko so ga pripeljali.

»Ali nas še potrebujete, gospodična Martin?« je vprašal drugi strežnik.

»Ne, hvala.«

Stopila je k postelji ter popravila rjuhe in odeje na negibnih udih. Fant je dihal, a šibko. Zila mu je bila slabotno in nzenakomerno. To je ni začudilo. Ni mu treba dajati drugih pomirjevalnih sredstev, je bil dejal zdravnik, ko mu je dal zadnjo injekcijo. Pustimo ga še za hip na miru in počakajmo.

V prazno tišino veže je zazvonil telefon. Gospodična Martin je odšla, da bi odgovorila. Ena sama bolničarka v vsakem nadstropju je res premalo ponoči, si je dejala kot že tolikokrat, toda kaj je mogoče storiti? Bilo je pač premalo osebja.

»Halo!« je rahlo rekla v školjko.

»Ali ste vi, gospodična Martin?«

Takoj je spoznala jasni glas gospe Mac Leod, ki je hotel biti po sili miren.

»Ne morem spati, zares ne,« se je opravičeval glas, »nihče od nas ne spi. Bodite tako dobri in pojedite pogledat, če...«

»Gotovo, ostanite pri telefonu.«

Gospodična Martin je položila slušalko in odšla spet v sobo številka 23. Ali stari gospod Mac Leod še diha? Njegova nepremičnost jo je vznemirila. Prijela ga je za zapestje in začutila, da mu žila komaj še utripa. Zdrznila se je. Ni smela izgubljati časa. Stekla je k telefonu:

»Gospa Mac Leod, pridite takoj...«

Nato je telefonirala v dežurno sobo:

»Doktor, poklicala sem družino številke 23. Mislim, da se bliža konec.«

»Dobro, pridem. Pripravite injekcijo!«

Na majhnem pladnju je razvrstila brizgalko, steklenico alkohola in igle na sterilizirani podlagi. Injekcija ne bo pomagala, toda za nekaj minut bo vrnila umirajočemu zavest, le za toliko, da se bo poslovil od domačih.

Niti starček niti mladi fant se nista zganila. Zdaj je drugi bolje in enakomernije dihal. Gospodična Martin je rahlo premaknila vzvod pri cilindru s kisikom, da bi ta boljše dotekal. Prižgala je lučko pri vzglavju in premaknila k postelji dva stola. Takoj

zatem je prišel mladi dežurni zdravnik, majhen in debel, z okroglim obrazom.

»Umaknite zvon, prosim,« je rekel.

Bolničarka je ubogala.

»Bliža se konec,« je naznanil dežurni, ko si je ogledal umirajočega. »Ko bo prispela družina, mu bom dal injekcijo. To mu bo podaljšalo življenje za pol ure ali morda za eno. Kdo pa je ta drugi?«

»Avtomobilska nesreča,« je kratko odgovorila gospodična Martin.

»Spet! Zdaj pa jih je res že kar precej.«

Vsakanje besede, brezbrizne za navzočnost smrti...

»Lahko vstopim?« je vprašal glas gospe Mac Leod za priprtimi vrati.

»Kar naprej, gospa, čakamo vas že. Injekcija, ki jo bom dal vašemu možu, bo zadnja in mu bo omogočila, da vas bo spoznal in da bo mogel govoriti.«

»Hvala, doktor. Vsi štirje smo prišli... Ali bi lahko...«

»Seveda, seveda, vstopite vsi, to mu ne bo več škodovalo.«

Vstopili so: sin, visok možki, ves zmeden in preplašen; njegova žena, majhna drobna plavolaska, ki je ihtela v svoj robček; in hčerka, mlada in ljubka s temnimi lasmi in modrimi očmi kot oče. Gospodična Martin je vse poznala: staro gospo, Georga, Ruth in Mary, vso družino, katere člani so bili navezani drug na drugega, kar je bilo takoj opaziti. Vsak dan po operaciji, ki je uspela v tem smislu, da je za tri mesece podaljšala življenje staremu gospodu, so prišli, da prežive hipec v tej majhni sobi.

»Kdo je ta fant?« je vprašal George in se ozrl na drugo posteljo.

»Ranjenec v nezavesti, ne brigajte se zanj. Ni smo vedeli, kam bi ga položili, ker je bolnišnica trenutno prenapolnjena.«

Dežurni je zasadil iglo v koščeno starčkovsko roko in se sočutno obrnil h gospe Mac Leod:

»Mislim, da imate pol ure časa,« je rekel. »Jaz bom v bližini. Le vrata odprite in me pokličite.«

Ko sta odšla z bolničarko iz sobe, sta George in Ruth sedla k postelji. Mary je pokleknila, njena mati pa je obstala ob njej.

KROŽEK MLADIH IZOBRAŽENCEV
V GORICI

vabi

na sestanek, ki bo v sredo, 24. aprila,
ob 20. 30 v Gorici, na Travniku 18/II.

Na sporedu je predavanje pisatelja
prof. Alojza Rebule
O SODOBNI SLOVENSKI
KNJIŽEVNOSTI

Po predavanju diskusija.

Vstop z vabilom.

»Vsi smo tukaj, Hal,« je spregovorila gospa Mac Leod s svojim različnim glasom. »George in Ruth sta prišla nocoj domov na večerjo. Napravila sem jima koštrunčka v omaki, kot ga imaš ti rad, s prvim korenčkom z vrta.«

»Ruth je tudi zelo dobra kuharica, saj veš, očka!« je rekel George s ponosom.

»Se boljša, kot sem bila jaz v njeni starosti. Ali se še spominjaš, Hal, prvega jabolčnega zavitka, ki sem ti ga spekla? Zgoraj je bil popolnoma surov, spodaj pa zoglenel. Najrajši bi bila jokala. Ti pa si se smejal...«

»Crešnje bodo kmalu zrele, očka,« se je oglasila še Mary. »Se več jih bo kot lani.«

»George ti bo pomagal razpeti mrežo okrog drevesa, ker vrabčki že letajo okrog. Češnjev zavitek in izleti, to pomeni zamc, da je poletje že tu,« je nadaljevala polglasno kot sama zase.

»Tudi jaz imam rada izlete z malico na travi,« jo je prekinila mati, »in to ne brez razloga, kajti prav na takem izletu sva se tvoj oče in jaz zaročila.«

V drugi postelji se je zganilo dvoje trepalnic, toda nihče ni tega opazil, morda niti fant sam ne. Od daleč, daleč nekje so prihajali glasovi do njegovih možganov.

»Kako smo se veselili z mamom in s teboj, ko sva bila majhna,« je dejala Mary z istim zadržanim glasom.

»Tiho! Rad bi nekaj povedal,« je vzkliknila gospa Mac Leod.

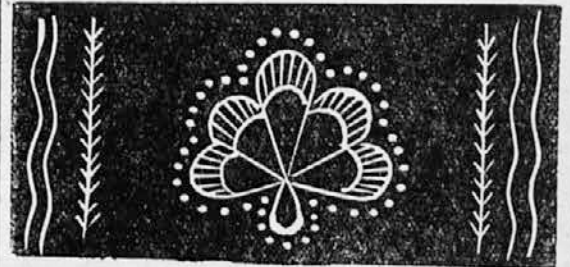
Vsi so se pozorno sklonili nadenj. Svetloba majhne svetilke je odrezala njihove sence na zidu. Na starčkovem obrazu se je pojavilo trzanje, ustnice so se premikale, odprl je oči in pogledal svoje domače drugega za drugim.

»Marta...« je poklical.

»Pri tebi sem, Hal, in otroci tudi. Hoteli so te pozdraviti.«

»Naša otroka ti tudi pošiljata poljubčke, očka,« je hitela Ruth. »Morala sem ju položiti spat. Pri njima je Lou Baker, saj jo poznaš, Lou, našo majhno prijazno sosedo. Jim bi ti tako rad pokazal svoj novi tricikelček, ki si mu ga poslal za rojstni dan. Naročil mi je, naj ti to povem.«

»Mali nepridiprav že misli na božič, veš!« je re-

kel George. »Včeraj me je vprašal, če mu boš podaril zvonček za tricikelček.«

»Tako lepo je na božič,« je z enakim zasanjanim glasom rekla Mary. »Vsega se spominjam, očka. Spominjam se, kako smo obesili nogavice nad ognjise, mamine in tvoje na vsakem koncu.«

Mladi ranjenec je odprl oči. Skušal je obrniti glavo na tisto stran, od koder je prihajal sladki, pojoči glas. Opazil je drugo posteljo, starčka na njej in ljudi okrog njega.

»Pridni... pridni otroci,« je zašepetal gospod Mac Leod s komaj slišnim glasom.

»Kako sta vedno vedela, kaj sva si midva želela?« je rekla Mary še bolj nežno. »Spominjam se tiste posteljice za punčko, ki sem jo dobila, ko sem imela šest let. In prstana, ki je visel z božičnega drevesca, ko sem bila stara petnajst let, svojega prvega prstana! Kako si mogel vedeti, da sem si želela prav smaragd?«

»Okrog božiča ima očka vedno zelo tenka ušesa,« je zamrmrala mati.

Fant v drugi postelji se je skušal premakniti, da bi bolje videl. To ga je bolelo. Težko mu je bilo tudi razumeti. Kam je bil namenjen, ko ga je tovorni avtomobil prevrnil? Nikamor. Bilo mu je vsega, vsega dovolj. Nikamor ni hotel, nikogar ni želel. Hodil je po ulicah, da bi se nihče ne zmenil zanj in za to, kar je počenjal, za tisto, kar je bil in kar bo postal. Ali se je sploh kdaj kdo brigal zanj? Ni se mogel spomniti česa takšnega. Božič? Tudi nobenega božiča se ni spomnil...

»Hal,« je rekla gospa Mac Leod, sklonjena k moževemu ušesu, »v nedeljo bo velika noč. Naše rumene narcise so že pognale in vrtnica pasijonka ima šest popkov. Lani je imela samo tri.«

Stari Mac Leod je zganil ustnice:

»Pet,« je razločno zašepetal.

»Vidite, otroci! Boljši spomin ima kot jaz. Res jih je bilo pet.«

Mladi fant je pozorno poslušal. Velika noč! Poznal je to besedo. Na ta dan oblečejo ljudje nove obleke in gredo v cerkev. A po kaj?

Obraz gospoda Mac Leoda se je hitro izpremenil. Sin je odprl vrata in poklical zdravnika, ki je napravil sto korakov z druge strani. Vstopil je po prstih, se sklonil nad bolnika, zaman skušal otipati utrip žile, položil uho na njegove prsi, kjer je bilo še občutiti nekaj nerednih utripov, in se vzravnal:

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

»Samo še nekaj minut,« je rekel. Gospa Mac Leod je postala čisto bela, a njen glas je ostal isti, ko je rekla:

»Vrnite se domov otroci, mladi ste in potrebujete spanja. Jaz bom pa ostala pri očetu.«

»Na svidenje jutri zjutraj, dragi očka,« je nežno zamrmrala Mary. »Boš videl, kako lepo jutro bo...« Umirajoči je spet odprl oči in jo za hip pogledal, a ni mogel spregovoriti. George, Ruth in Mary so odšli. Dežurni je počasi odšel za njimi.

Fant na drugi postelji je opazoval oba starčka. Kaj bo zdaj? se je vprašal. Bilo mu je, da bi jokal, a ne zaradi njiju, ampak zaradi samega sebe, ker nikoli ni imel očeta, ker mu je mati umrla, ko je bil še čisto majhen, ker ni imel družine, niti sence kake družine, prav nikogar...

Tedaj je dejala stara žena gospodu:

»Hal, vse te spomine imava bolj rada kot svoje otroke. Ti si bil dober mož, Hal, najboljši med vsemi in jaz tako srečna žena...«

Obmolknila je, da bi obvladala ganotje v svojem glasu, in nadaljevala:

»Nikoli ne grem skozi gozdiček, kjer si me vprašal, če hočem postati tvoja žena, takrat na tistem izletu, ne da bi spet videla naju dva, kako stojiva skupaj in me držiš za roko. Ali se spominjaš?«

Roka umirajočega je blodila po rjuhi in iskala isto roko kot nekoč. Njegova žena jo je vzela in jo krepko stisnila med svojimi dlanmi.

»Saj sem pri tebi, dragi... dragi... dragi...«

Njen glas se je tresel in ugriznila se je v ustnice. Moj Bog, moj Bog, pomagaj mi, je zastokala.

Starčkove ustnice so se skušale nasmehnuti:

»Marta... midva... lepo... življenje...«

Potem je nastal molk. Njegova roka med ženinimi dlanmi je omahnila in veke so se mu zaprle ter se niso več dvignile.

Fant je zajokal. Nikoli več ni jokal od dneva, odkar ga je neki velik fant v najdenišnici udaril po glavi.

Pa še takrat ni jokal zaradi udarca, ampak zato, ker ga je udaril ravno tisti, v katerem je videl

Smrt in zarja

skoro svojega brata, svojega starejšega brata, ki ga ni imel.

Gospa Mac Leod so tekle solze po licih. Čez nekaj hipov je položila roko mrtvega na rjuho, odprla svojo torbico in vzela iz nje lepo v usnje vezano knjižico ter začela naglas brati iz nje, ne da bi si obrisala solze, ki so ji zalivale oči: »Kadar bom hodil sredi smrtnih senc, Gospod, se ne bom bal, ker si Ti z menoj.« In potem je še brala: »Sprejmi, Gospod, svejega služabnika v večno blaginjo, ker zaupa v Tvojo dobroto.«

Fant se je spomnil teh besed. Slišal jih je bil v najdenišnici, ko so jih brali iz svetega pisma. Sledile so druga drugi, ne da bi jih bil razumel. Zdaj pa jih je nenadno doumel. Govorile so, da se staremu gospodu ni treba bati, četudi je bil zdaj onkraj smrti: »Kadar bom hodil sredi smrtnih senc, se ne bom bal, ker si Ti z menoj.« Ne boj se, hoče reči stara gospa na kolenih, saj sem jaz s teboj. Vedno sem tvoja in otroci so tvoji: George, Ruth, Mary, mali Jim in Georgina, vsa družina. Ne, nobeden te ne b zapustil, nikoli ne boš sam.

Po dolgem času se je gospa Mac Leod vzdignila, se sklonila, objela moža in mu dala dolg poljub na usta. »Na svidenje, ljubi moj, kmalu bova spet združena.«

Rahlo je potrkalo na vrata in vstopil je dežurni zdravnik.

»Domov pojdem, doktor,« je tiho dejala gospa. »Razumem, saj je vse končano... zelo pogumni ste, gospa.«

»Ne, nisem pogumna in nič ni končano. Življenje, ki sva ga skupaj živela, bo trajalo dalje, vso večnost.«

»Da, zares,« je dejal dežurni, ne da bi jo poslušal.

Fant na svoji postelji je ostal zelo miren, z očmi uprtimi v strop. Bolela ga je glava, toda dalo se je

prenašati in tudi na jok mu ni več šlo. Zdaj je vedel, česar ni mogel nikoli razumeti: vedel je, zakaj je ustvarjeno življenje. Čisto preprosto zato, da človek ljubi koga s tako močjo, da bi rad vedno živel z njim skupaj in imel otroke ter družino. Zdaj ga ni več bolelo, da ni imel nikogar, da bi ga ljubil ali ki bi njega ljubil. Sam si bo ustvaril družino, čisto enako družino teh dveh starčkov.

»Povejte mi no, dragi moj, koliko časa ste že zbujeni?« ga je vprašal dežurni in se sklonil nadenj.

»Še ne dolgo, gospod, dvajset minut ali pol ure, mislim,« je odgovoril fant s širokim nasmehom.

»Zakaj niste poklicali?« mu je nevoljen očital dežurni. »Zalostno je, da ste bili priča... vsemu temu.«

Pritisnil je na gumb električnega zvončka. Vstopila je gospodična Martin.

»Takoj prinesite špansko steno,« ji je ukazal.

Postavila je steno okrog postelje, nato so prišli možje z nosilom. Fant je prav dobro vedel, kaj se godi, toda ni ga bilo strah. Njegovo olajšano srce je bilo polno miru. Zdaj je vedel, »zakaj je bil ustvarjen in prišel na svet.« Vedel je tudi, da noče več umreti in da ne bo umrl. Zaspal je poln zaupanja.

Ko se je zbudil, je bila soba pospravljena in prezračena. Španska stena je izginila in postelja na oni strani je bila sveže postлана.

»Ali hočete malo kave?« je vprašala strežnica.

»Bi ne mogel dobiti pravega zajtrka? Lačen sem.«

»Lahko,« je smeje odgovorila.

Za trenutek je ostal sam. Sam? Da, a ne tako kot prej, ker zdaj je vedel, kaj mu je storiti, da ne bo nikoli več tako sam. Najprej si bo našel delo in potem se bo oženil. Škoda, da tista stara gospa, ki je bila ponoči tu, ni mlado dekle. Toda saj so tudi mlada dekleta. Tudi on si bo kakšno našel. Tudi starček je bil morda v mladosti njemu podoben: visok in plavalas, oglat in neroden je mogoče stal v tistem gozdičku, ko je zaprosil Marto, da bi postala njegova žena.

A smrt? Ah, ni važno! Videl je, kakšna je. Zdaj mora živeti in končno je vedel, zakaj je vredno živeti.

Delo in počitek

Če hočeš v življenju doseči kakršenkoli uspeh, s moraš zastaviti neki cilj, imeti določene sposobnosti, toda predvsem moraš — delati. Delo je torej prvi pogoj, brez katerega ne boš ničesar v življenju ustvaril, pa če si še tako nadarjen. Toda kakor povsod je tudi pri delu neobhodno potrebno določeno znanje.

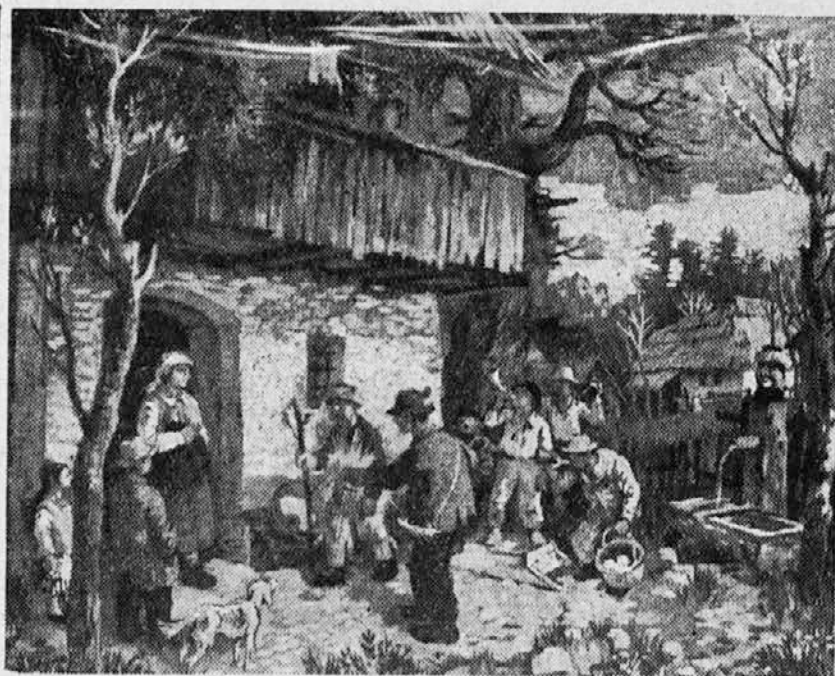
V glavnem poznamo dve vrsti delavcev. Nekateri garajo vse življenje, ne da bi si privoščili trenutni počitek, a se kljub temu nikdar ne povzdignejo iz povprečnosti. Drugi delajo z isto vnamo, a dosežejo prav lepe uspehe. Razlika je v tem, da so prvi z mislimi tako zatopljeni v svoje delo, da jim je sam sebi namen, medtem ko se drugi tu pa tam oddahnejo, ker žele svojo dejavnost kritično premeriti ter jo po potrebi pravilneje usmeriti.

Delo seveda ne more biti zgolj sredstvo, s katerim si priboriš košček kruha. Kajti če tako misliš, boš zelo žalostno prebil tretjino svojega življenja. Tako umsko kakor ročno delo ti mora učinkovito pripomoči, da dosežeš svoj ideal, ki se pa ne more omejiti samo na košček več ali manj zabeljenega kruha.

Ce je na primer tvoj ideal poštenost, boš imel neštete prilike, da prav s svojim delom sebi in svemu bližnjemu dokažeš, kako si zastavljeni cilj dosegel. Vsi seveda v življenju težimo, da si priborimo tudi kako materialno dobrotno. Vedimo pa, da moramo tudi za ta cilj trdo delati. Znano je sicer, da so velumci prišli do svojih največjih iznajdb, kadar so si najmanj pričakovali: na sprehodu, med branjem časopisa, med igro itd. Ne smemo pa misliti, da so to odkrili iz nič. Nasprotno! Vsi vemo, da so bili veliki možje predvsem neutrudljivi delavci in da so njihove iznajdbe plod požrtvovalnega in marljivega dela.

Poleg dela pa je nujen potreben tudi počitek. Pravi počitek pa ni, kakor mnogi sodijo, brezdelje, temveč čas in sredstvo, da si iz tega, kar si že ustvaril, pridobiš novih navdihov in idej. In takšen počitek je skoraj bolj koristen od samega dela.

Delajmo torej, a se obenem tu pa tam oddahnimo in se medtem vprašajmo, ali je naše delovanje pravilno, ter premišljajmo, kako bi mogli svoje delo izboljšati, da bi ga hitreje in z manjšim trudom izvršili.

Slikar France Mihelič se je rodil pred 50 leti v Virmašah pri Skofji Loki. Ze kot študent je izdelal več litografij in jedkanic z močnimi socialnimi motivi in delno s hudo fantastičnimi prizvoki. Pozneje pa je njegova umetnost postala stvarnejša, bolj priklenjena na zemljo in psihološko bolj poglobljena. Te značilnosti kažejo zlasti njegova olja in tempera. F. Mihelič je znan mladinski ilustrator in mednarodno priznan grafik. Sedaj je profesor na Umetnostni akademiji v Ljubljani.

◀ F. MIHELIC:
»ZELENI JURIJ«

Oljna nedelja in cvetoče butare

Prve slovesnosti velikonočnega tedna se obhajajo že eno nedeljo pred praznikom vstajenja. Ta nedelja je spomin na slovesni vhod Gospodov, ko so mu množice vpile »hosanna«, nekaj dni zatem pa »križaj ga!« Nedelja ima več imen: nedelja palm, oljčnica in cvetna nedelja.

Različna imena se najdejo že pri evangelistih. Sv. Janez (XIII, 13) piše, da so množice šle Gospodu nasproti, potem ko so utrcale »ramos palmarum« palmove veje. V 4. stoletju, ko so posnemali v Jeruzalemu vhod Kristusov, so še poznali v dolini potoka Cedrona palmov gaj, kjer so ljudje nalomili veje v čast Gospodu. Zato so to nedeljo začeli imenovati »dominica palmarum«.

V severnejših krajih Sredozemskih pokrajin, kjer ne rastejo palme, so obhajali nedeljo pred veliko nočjo z oljčnimi vejicami. Zato govore v teh deželah o oljčni nedelji. Isto ime je tudi v navadi po naših

primorskih krajih, kjer še uspeva oljka. Obred posvečevanja oljčnih vejic spominja na palmove veje, s katerimi so množice mahale v pozdrav Gospodu.

Se bolj na severu pa tudi oljk ni več. Zato se tu tudi ime nedelje predrugači. V sev. Franciji nosijo to nedeljo v cerkev blagoslovit snope pomladnih zelenih vej. Od tod naziv nedelja vej. Na drevesne veje (ramos) namigujeta tudi evangelista Matej in Marko. Tudi v severnih slovenskih krajih nosijo »butare« v cerkev, vsakdo kolikor more bolj debelo in bolj visoko.

Navadno okrasijo butare s cvetjem in celo pomarančami. Cvetno butare so po vseh severnih krajih dale prazniku ime »cvetna nedelja«. Pravo staro ime je pa oljna nedelja, tista nedelja, ko je ljudstvo navdušeno vpilo »hosanna«, iz hebrejske besede »hosha«, kar pomeni »reši nas sedaj!«

PRED TEKMO JUGOSLAVIJA - ITALIJA

Zvezni kapetan Aleksander Tirnanič je izbral 39 kandidatov za državni reprezentanci, ki naj bi nastopili na letošnjih mednarodnih tekmah. Prvo jugoslovansko moštvo se bo 5. maja srečalo z Grčijo, 12. maja z Italijo in 19. s Češko. Do prve izbire je prišlo letos nenavadno zgodaj, ker so voditelji želeli, da bi posamezni ligaški trenerji posvetili izbrancem največjo pozornost. Hvale vredno je, da so pri določanju kandidatov sodelovali tudi trenerji prizadetih moštev, ki so osrednji komisiji mogli tako poročati o stanju svojih igralcev in s tem svetovati, kateri nogometaši lahko pridejo v poštev za sestavo državne ekipe. Najprej je komisija izbrala le 32 igralcev, nato pa še sedem. Za A reprezentanco pridejo v poštev naslednji: **Vratarji:** Beara, Stojanovič, Vulič; **Branilci:** Belin, Crnkovič, Herceg; **Krilci:** Boškov, Krstič II, Mitič in Santek; **Napadalci:** Zebec, Vukas, Milutinović, Bobek, Veselinović, Lipošinović, Rajkov, Kostić in Antič. Ta imena pa niso še dokončna, ker bo Tirnanič določil dokončno sestavo šele 21. aprila.

Izbira ni prinesla ničesar novega. Državni trener se ni odločil niti za stare niti za mlade igralce, ampak za najboljše. Kakor vidimo, je zvezni kapetan izpustil Krivokučo, Koščaka (ki neredno nastopata), Horvata, Sekularca (ki nista v polni moči) ter Zekoviča, ki se je poškodoval. Preseneča nas, da so prezrli Ognjanova. Čeprav je ta igralec večkrat v državni reprezentanci razočaral, je sedaj v polni moči. Skupne priprave, ki se bodo začele 25. aprila v Skopju, bodo morale biti res temeljite, če si hočejo Jugoslavlani spet pridobiti izgubljeni ugled. Mnogi trde, da je vzrok neuspehov prav v zastarelem načinu priprav, pripominjajo pa, da jugoslovanski nogomet v splošnem ni nazadoval.

KAJ PA ITALIJA?

Tudi v Italiji so že določili igralce za državno enajstoročje, ki se bo 25. aprila srečala v Rimu s Severno Irsko in 12. maja v Zagrebu z Jugoslavijo. Sestava bo verjetno naslednja: Lovati; Magnini, Cervato; Chiappella, Orzan, Segato; Muccinelli, Galli, Firmani, Gratton in Frignani. Nadomestni igralci so: Buffon, Fontana, Bernasconi, Pandolfini, Virgili in Prini. Tudi to pot bodo osnovo državnega moštva predstavljali igralci Fiorentine. Italijani bodo v tekmi z Jugoslavijo skušali zbrisati sramotni poraz, ki so ga leta 1955 doživeli v Torinu. Reprezentanti so imeli že prejšnji teden skupni trening, v četrtek pa bodo prisostvovali tekmi Fiorentina - Crvena zvezda in v nedeljo bodo za strogo zaprtimi vrati imeli poslednji trening.

PRIZOR S TEKME AVSTRIJA — FRANCIJA

Severna Irska se tudi resno pripravlja. Pretekli teden je zaigrala neodločeno (0:0) z reprezentanco Wallesa.

Madžarski enajstoročje

Na Madžarskem je po burnih oktobrskih dogodkih nogometno »življenje« zdej ponovno zaživel. Strokovnjaki in predvsem državni trener Marton Bukovi kujejo načrte za bodoča srečanja in za svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto na Švedskem. Njihova naloga je zelo težka, ker je treba nadomestiti kar tri četrtine prejšnjega slavnega moštva, ki je doseglo toliko zmag. Več igralcev je ostalo v inozemstvu in tisti, ki so se vrnili, morajo prestati visoke kazni, nekateri pa počasi prihajajo v leta. Nova reprezentanca bo seveda skušala braniti in ohraniti slavo madžarskega nogometa. Sestavljena bo iz povsem mladih, toda nadarjenih igralcev, ki jih je na Madžarskem kar precej.

Madžarska ima na sporedu več tekem; za svetovno prvenstvo se bo pomerila z Norveško ter z Bolgarijo. Srečala se bo s Turčijo in verjetno tudi z Zahodno Nemčijo, poleg tega pa bo junija meseca

odpotovala v Južno Ameriko, kjer bo igrala z najboljšimi tamkajšnjimi reprezentancami. Strokovnjaki sodijo, da bo ekipa v prvih srečanjih tako sestavljena: Ilku; Karpati, Dalnoki; Szojka, Matrai, Berendi; Kertesz, TEichy, Machos, Molnar in Fenyvesi. Pozneje pridejo v poštev še Kotasz, Bozsik, Budai in Lantos.

Budimpeštanski časopis »Sport« je med svojimi bralci razpisal anketo o sestavi državne reprezentance za svetovno prvenstvo 1958. Izid je bil tale: Ilku, Karpati, Dalnoki, Bundzsak, Matrai, Berendi, Sandor, Kocsis, Tichy, Molnar in Fenyvesi. Kot vidimo, je v izbranem moštvu le en igralec (Kocsis), ki je nastopil na zadnjem svetovnem prvenstvu. Mladi nogometaš je dobil tudi največ glasov, in sicer 24.122. Zelo malo glasov je dobil Puskas (2021), ki je na lestvici, veljavni za leve zveze, šele na šestem mestu.

Smeh - pol zdravja

Dandanes smo že vsi taki, da se le redko prav iz srca posmejemo. Življenje nas preveč gnete in gnjavi, da bi imeli čas za smeh.

Toda slabo razpoloženje si pa večina ljubih soljudi navadno sama ustvarja, in to pogostoma celo brez pravega vzroka. Po ugotovitvah zdravnikov je 30% žensk in moških koleričnih nergačev in jezljivcev. Povsod najdejo dlako v jajcu, iz vsake zadevice naredijo že prijetiljaj ter se jezijo in zmerjajo, kot da bi šlo za življenje. Iz takega stalnega razpoloženja se razvije tudi telesno neugodje in celo bolezen. Koleriki ne puste nikomur lastnega mnenja, vse se mora ravnati po njihovi volji. Koliko bolj zdravo bi bilo pustiti tudi bližnjemu lastno mnenje in se zaletelom kvečjemu pod kožo smejati.

Se teže najdejo pot do zdravega smeha cinični značaji. Ti gledajo vse življenje skozi kritična očala. Kar jim je količkaj nevšeč, opikajo s svojim jedkim jezikom in skušajo vse lepo in dobro s trpkim cinizmom zastrupiti. Vsako dobro voljo bližnjika že v kali zaduše, v družbi so preveljavni ali nestrpni; zato nikjer ne najdejo odkritih prijateljev.

Zdravniki pravijo, da povzroča smeh tresenje trebušne mreže. Posledica je boljši krvni obtok, ki preprečuje poapnenje žil. Tudi proti drugim boleznim, zlasti dušnim je nasmejani človek dosti bolj odporen, kakor pa temnogled.

Na stotine manj preprirov bi bilo v družinah, če bi ljudje našli vsaj pet minut na dan časa, da bi se posmejali.

Vedro razpoloženje se seveda ne da kar meni nič tebi nič pričarati. Optimizem ali bolj vedro gledanje na življenje je v precejšnji meri odvisno od samozgoje in samopremagovanja. Pogled na lepo naravo, uživanje lepih praznikov in pomladi lahko vsakogar navda z vedrino in s smehljajem, in je — pol zdravja zate in za tvojo okolico.

Če je kdo v družini, pa naj bo mož ali žena, nepopoljšljiv nergač, ne kaži, ko to prebereš nanj s prstom, temveč počakaj, da minejo velikonočni prazniki. Ne kvarj s svojimi pripombami njegovega ali njenega že tako redkega dobrega razpoloženja ravno o veliki noči.

Ženske - merilo sveta

Grški sofisti so učili, da je človek merilo vsega. Kdor pa danes pogleda v severno Ameriko, dobi vtis, da je tam ženska merilo vsega. Ženski vpliv v javnosti, v družbenih odnosih, v modi in družinskem življenju se vedno bolj stopnjuje.

To ni nič čudnega, če pomislimo, da živi v Združenih državah več žensk kot moških in da je 20 milijonov žensk v javnih službah. Važna mesta v gospodarstvu in celo v politiki zavzema 25.000 žensk.

Šport po svetu

Sah — V Moskvi se šahovski dvoboj za svetovno prvenstvo med Smislovom in Botvnikom bliža koncu. Svetovni prvak je izgubil 17. partijo in zato sedaj vodi mladi velemojster z 9,5 : 7,5. Ker se je Smislov resno pripravil in ker ima sedaj dve točki prednosti, lahko upravičeno upa, da bo Botvniku odvzel naslov.

V zadnjem kolu mednarodnega turnirja v Mar de Plati je Argentinec Najdorf, ki je bil ves čas igre skupno z Rusom Keresom na prvem mestu, izgubil partijo proti Panu in tako zapravil zmago. Končna lestvica je naslednja: 1. Keres 15 točk; 2. Najdorf 14; 3. Pano in Kotov 13.

Nogomet — V Angliji so proglasili za najboljšega nogometaša države v preteklem letu znanega napadalca Finneyja.

Švica je v nedeljo na Dunaju doživela hud poraz (0:4) z avstrijsko reprezentanco.

Košarka — Medtem ko so se v nedeljo v Jugoslaviji šele začele tekme za državno prvenstvo, so se v Italiji že zaključile. Državni prvak je letos postal Simmenthal iz Milana. Sledi mu lanski prvak Virtus Minganti iz Bologne. Izpadli bosta ekipi Reyer iz Benetk in Vela Viareggio. Na njuni mesti bosta prišli Triestina in Livorno. Najboljši igralec je bil Američan Vlastelica, ki je dosegel največ košev (546). Dobro so se tudi izkazali Jugoslovani Curčić, Grk Stephanidis ter Italijani Pieri, Calebotta, Zorzi, Riminucci in Gamba.

V prvem kolu jugoslovanskega prvenstva sta bila poražena sedanji prvak Proleter in Olimpija. Premagala sta ju kluba Montažno iz Zagreba in BSK. Poraza sta verjetno posledica krožnega potovanja po Kitajski in Franciji.

Izmed 900.000 učiteljev je 700.000 ženskih moči. Ze te številke povedo, da je vpliv žensk na javno življenje v Ameriki neprimerno večji kot v Evropi. Zato velike razprodajalnice tudi izbirajo vse blago po ženskih okusih. Vodje reklamnih oddelkov trdijo, da je 80% odjemalcev ženskega spola. Možje prepuščajo ženskam, da one hodijo na vse nakupe. One izberejo avtomobil, one določijo, kakšne ovratnice naj nosijo moški. Možje se v vsem podvržejo okusu svojih boljših polovic. Ženski vpliv se uveljavlja tudi v časopisju, posebno v ilustriranem.

Nadvlada žensk, neke vrste psihološki matriarhat, se kaže tudi že v značaju Amerikancev. V zadnji vojni se je nam Evropejcem zdel marsikateri ameriški vojak kot velik otrok ali baby, čeprav je bil od dobre hrane pravi hrust, ves zalit in tolsčen. Pretirana oblast žensk je ustvarila tudi podoben ameriškega zakonca, ki ni po našem evropskem okusu: doma mora pomivati posodo in porivati otroški voziček, medtem ko gospa soproga igra bridž v klubu.

ALI SI ŽE POPRAVIL PRIIMEK, KI TI GA JE MUSSOLINI POPACIL? — ČE SE NISI, STORI NEMUDOMA, KER SI TO DOLŽAN SVOJIM SLOVENSКИM STARSEM!

GOSPODARSTVO

VINO BO ZOPET VRELO!

V mnogih nesodobno urejenih kletah so se začela vina motiti in se nekoliko gibati že v začetku tega meseca, ko je bilo nekaj toplih dni. Naslednje bolj hladno vreme je motenje nekoliko zaustavilo, a ta pojav se bo ponovil, brž ko se toplota dvigne. To se dogaja več ali manj pri vseh vinih, posebno izrazi to pa pri tistih, ki so ostala nekoliko sladka. Teh je še precej, ker niso kmetovalci v novembru segrevali kleti in s tem poskrbeli, da bi mlado vino popolnoma povrelo.

Če je vino suho, to je popolnoma povrelo in prav nič sladko, bo sedaj postalo prav malo motno in zadržuje, da na 100 litrov vina dodamo po eno kocko enososine in ga po osmih dneh pretočimo (če še ni bilo pretočeno v drugo); če pa je bilo pred kratkim pretočeno, mu tudi dodamo po eno kocko enososine na hl in ga pustimo pri miru. Vino bo kmalu postalo bistro.

Če je vino bolj sladko, bo z naraščanjem toplote začelo vreti. Ostaja pa velika nevarnost, da se zbistri ali pa da se skisa. Zato bomo tudi takemu vinu dodali po eno kocko enososine na hl, nato postavili na sod vrelo piliko, ki je lahko steklena ali iz pločevine; zadostuje tudi prevrtan zamašek, s koščkom gumijastega črevesa, katerega konec sega v kozarec z vodo. Na vsak način mora biti pilika ob krajih prevlečena z mazilom za sode, da preprečimo dohod zraku v posodo. Vino bo manj ali bolj burno vrelo, kar je pač odvisno od toplote in odstotka sladkorja, ki je še v vinu. Kipenje lahko traja tudi mesec dni. Ves ta čas naj ostane pilika na sodu. Po vrenju se bo vino samo zbistrilo, v skrajnem slučaju ga boš moral čistiti.

Vsekakor je potrebno, da budno zasledujemo vse spremembe v vinu.

ČRVIVOST HRUŠK IN JABOLK

Zaradi razmeroma toplega marca je verjetno, da se bodo letos pojavili prej metulji, ki povzročajo črvivost hrušk in jabolk. Druga leta so se pojavili navadno okoli 15. maja, najkasneje pa do 20. junija. Zato je bilo potrebno, da smo prejšnja leta od 15. maja dalje škropili z gesarolom ali s svinčenim arzenatom vsakih 10 dni. Letos je najbrž potrebno, da škropimo prej, in sicer okoli 5. maja.

Z enim kg »gesarola 50« napravimo 500 litrov škropiva, z enim kg svinčenega arzenata pa 250 litrov. Škropimo z navadnimi škropilnicami.

PROTI PEDICU ALI ZMRZLIKARJU

ki pri nas najraje objeda češnjevo listje, škropimo tudi z gesarolom in svinčenim arzenatom, in sicer v takem razmerju, kot je rečeno v zadnjem odstavku prejšnjega stavka. Gesarol ni za ljudi posebno strupen, mnogo bolj je svinčeni arzenat. Vsekakor je koristno, da med škropljenjem dihamo samo skozi nos.

SETEV HIBRIDNE KORUZE

Poskuse s to koruzo so sicer začeli delati v Italiji takoj po končani vojni, vendar je l. 1948 bil komaj 1% koruznih polj posejan

s hibridno ali križano koruzo. Ta odstotek je predstavljal 1.500 ha, v nadaljnjem se je s križano koruzo posejana ploskev čedalje bolj večala, tako da je l. 1956 bilo posejanih že 320.000 ha ali 25% vseh njiv s koruzo. Računajo, da se je zaradi tega povečal celotni pridelek koruze za 6 milijonov stotov samo v lanskem letu, kar pomeni, da se je vrednost koruznega pridelka zvečala za nad 20 milijard lir. Letos bodo posejali še več hibridne koruze, ker so kmetovalci uvideli, da se jim ta splača.

S hektarkim donosom 144.36 stota koruze s 16% vlage je v Cogni pri Vicenzi Riccardo Biasin dosegel italijanski višek in bil nagrajen z »zlaticim storžem«. Nismo več daleč od hektarskega donosa 150 stotov, ki jih zahteva tekmovanje, razpisano od Lombardijske hranilnice. Ta je določila nagrade po 10 milijonov lir za tiste, ki bodo dosegli imenovani vrhunec.

MLEKO JE RASTLINSKO ZDRAVILU

Proti bolezni »paradižnikov mozaike« so v ZDA z uspehom začeli uporabljati posneto mleko. Na 9 delov vode primešajo en del posnetega mleka in to škropivo nanesejo s posebnimi škropilnicami na paradižnikove rastline. V nekem nasadu, kjer je bolezen posebno hudo razsajala, so poškropili 100 tisoč rastlin, od katerih jih je čez nekaj časa samo 6 kazalo znake bolezni.

ITALIJANSKI NARODNI DOHODEK

Minister Zoli je v senatu povedal, da znaša lanski kosmati narodni dohodek 14.126 milijard lir, medtem ko je prejšnje leto dosegel 13.179. Če bi to vsoto razdelili enakomerno med vse državljane, bi na vsakega prišlo okrog 300 tisoč lir. Ta številka pa ne pove veliko, ker je nekaj deset milijonov državljanov, ki imajo mnogo manj dohodkov; so seveda tudi nekateri posamezniki, ki imajo bajne dohodke: princ Torlonia skoraj eno milijardo, grof Marzotto 500 milijonov, bratje Crespi 750 milijonov.

V Jugoslaviji znaša kosmati letni dohodek posameznega državljanja okrog 80.000 dinarjev; najvišji je v Sloveniji, najnižji pa v Črni gori, kjer pride na posameznika komaj 1/3 dohodka povprečnega državljanja.

IZVOZ VINA IZ ITALIJE

je l. 1955 znašal 960.164 hl, lansko leto pa 1 milijon 653.395 hl, kar pomeni, da se je znatno zvišal. Nekoliko se je povečal tudi izvoz vermuta, in sicer od 225.146 na 230.262 hl. Izvoz pa kljub temu ne znaša niti 4% celotne proizvodnje.

PIŠČANCI LJUBIJO RDEČO BARVO

Če je v jati piščancev eden ranjen in krvavi, ga ostali začnejo pikati okoli rane, ki bo seveda vedno večja in končno se bo zgodilo, da ga požrejo. Tako ravnajo piščanci, ker ljubijo kri in meso, poleg tega pa jim je všeč rdeča barva. Če pa ranjenceu prelepimo rano z modrim papirjem, ostali piščanci tega niti opazili ne bodo, ker so za tako barvo popolnoma slepi. Ranjenec lahko okreva.

DANSKA PRAŠIČEREJA

V mali Danski redijo 4 do 5 milijonov prašičev ali po enega na prebivalca. V Italiji pride en prašič komaj na 10 in več prebivalcev. Danci izvozijo večji del prašičjega mesa predvsem v Anglijo. — Glavna danska prašičja pasma je »Ladrace«, ki je izšla iz domače že prej odbrane pasme, križane z angleško »large white«. Pasma daje posebno okusno gnat in je zelo zgodnja. Prašiče koljejo, ko dosežejo težo 100 do 120 kg, ker se reja bolj težkih prašičev baje ne izplača.

NOVICE

NARAŠČANJE ČLOVEŠTVA

Ameriški veleposlanik v Rimu, naslednik znane Klare Luce, g. Zellerbach je pretekli teden obiskal Trst. Italija in z njo Trst — je med drugim izjavil — se je gospodarsko že tako okrepila, da ne potrebuje več brezplačne pomoči iz Amerike. Njeni odnosi do demokratičnega zapada se morajo odslej naslanjati na čisto normalne kupčije in »finančne postopke«.

To pomeni po domače tole: ameriška pomoč je pri kraju, odslej naj velja za Italijo in Trst pregovor »Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal!«

POMAGAJ SI SAM IN BOG...

Še pred dobrim letom so računali, da živi na svetu 2600 milijonov ljudi. Zadnje uradno štetje Združenih narodov pa navaja že 2755 milijonov.

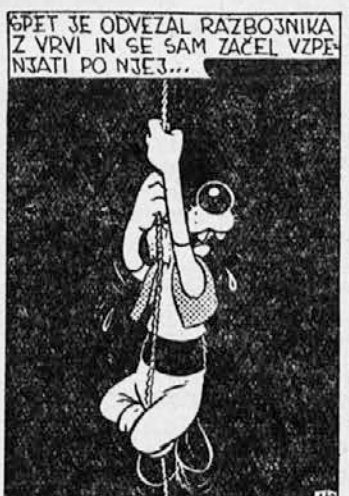
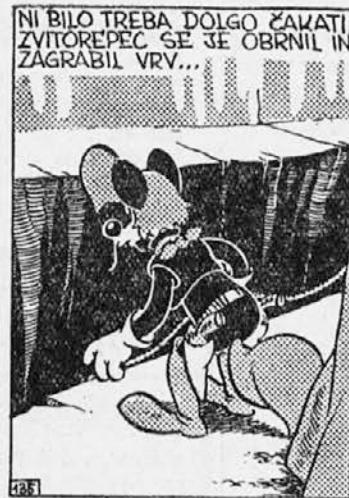
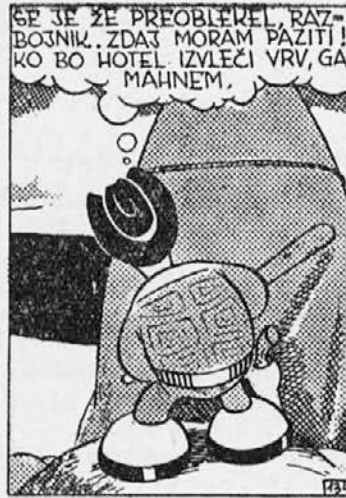
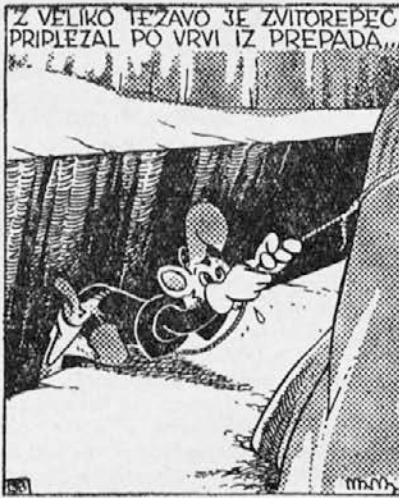
Najmanj narašča število v Evropi, in sicer komaj za en odstotek. Rusija, ki ima 200 milijonov prebivalcev, ima pa vsako leto 2 milijona in 300 tisoč prirastka, torej mnogo več, kot je vseh Slovencev na svetu. V Aziji je pa vsako leto nič manj kot 21 milijonov več ljudi. Že iz teh številkih izhaja, kako važno vlogo bodo igrali v prihodnosti azijski narodi v svetovni politiki.

KUHINJSKA KNJIGA ZA ZVERINE

V švicarskem mestu Baselu imajo velik vrt z živalmi. Ravnatelj zverin je izdal zanje posebno kuhinjsko knjigo. Iz nje zvemo, da človeški najbolj podobno hrano uživajo opice, ki samo rib ne marajo. Te pa zelo dišijo medvedom. Za slone, zebre in povodne konje je treba pripraviti kosilo iz ječmena, ovsa, detelje, repe, moke in sena, ki se vse skupaj premeša. Rastlinojede zveri ne ljubijo kruha in sladkorja, jajca pa so za sesalce pravi strup. Surovo meso dajejo samo tigrom, levom in risom.

12

Za
naše
naimlaše
Nadivjem
z apadu

KRIŽPOTA ljubezni

Spremljalo jo je do vrtnih vrat. Ob slovesu ji je še rekel: »Vaše besede bom do dobra premislil.« Ona mu je pokimala: »Na svideenje, Rudi!« Polagoma se je vračala v mesto in razmišljala, zakaj ne sme biti v tem življenju popolne sreče. Kako lahko bi ona dva uživala srečo, saj so vsi pogoji dani — pa je ne! Oba sta mlada, zdrava, bogata, vsega si lahko privoščita. Poročila sta se iz ljubezni in vendar hodita drug mimo drugega. Je-li kriva Ina ali nosi odgovornost Rudi? Morda pa je ne nosi nobeden od obeh. Nekoč so pravili, da so bogovi zavidljivi in ljudem ne privoščijo polne sreče.

V hiši Pina Sandersa je Ina preživela sijajne poletne tedne. Od jutra do večera je zanjo sijalo sonce, sijalo ji je pa tudi iz oči moža, ki se mu je tako približala. Nobeden od njiju ni hotel na to niti misliti; hotela sta biti srečna, saj morda ne bosta nikoli več doživela takih dni. Ves dan sta bila skupaj. Pino je držal obljubo, da se bo posvetil njej. Že zgodaj zjutraj, ko se je še rosa ble-

ščala v travi, sta hodila v naravo. Vsakokrat sta odkrila nov, zanimiv kotic. Tudi znance v sosesčini sta obiskovala.

Približeval se je Pinov rojstni dan. Ob taki priložnosti je rad povabil nekaj znancev v goste. Navadno je dan obhajal prav slovesno. Že zjutraj so prišli posli z voščili. Opoldne je bilo slavnostno kosilo v družinskem krogu. Zvečer so pa prišli povabljeni; tudi za hišne posle in nastavljenec obširnega posestva je bila pogrnjena miza.

Letos je Ina premišljevala, s čim bi mogla gostitelja razveseliti. Mala prigoda ji je poslala novo misel.

Pred nekaj dnevi sta kot že tolikokrat že zjutraj odjezdila na sprehod. Spotoma se je zaletel v Pinovega konja velik vaški pes. Ker ga ni mogel odpoditi, ga je z bičem oplazil, da je tulec pobegnil. Bič pa se je ovil okoli drevesa ob potu in se je prelomil. Ina je sklenila, da mu kupi nov jahalni bič za rojstni dan. Odpeljala se je v bližnje mesto, kjer je nakupila darov za hišno gospo, za vse posle, za Pina pa lep bič s srebrnim ročajem, v katerega je dala vrezati njegovo ime. Zvečer pred rojstnim dnevom ga je lepo zavila, pripela nanj šopek cvetic in ga zjutraj položila na prag njegove sobe.

Uro pozneje je že potrkalo na vrata njene sobe. Ko je odprla, je stal na pragu Pino s cveticami v desni in z bičem v levi roki.

»Prišel sem se zahvalit, Ina.«

TEDENSKI KOLEDARČEK

21. aprila, **nedelja**: Velika noč
 22. aprila, **ponedeljek**: Veliki ponedeljek
 23. aprila, **torek**: Vojteh
 24. aprila, **sreda**: Jurij
 25. aprila, **četrtak**: Marko
 26. aprila, **petek**: Klet
 27. aprila, **sobota**: Peter Kon.

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 17. aprila 1957 si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	627—630 lir
avstrijski šiling	23,75—24,50 lir
100 dinarjev	95—100 lir
100 francoskih frankov	152—159 lir
funt šterling	1630—1690 lir
nemško marko	146—149 lir
pesos	15—18 lir
švicarski frank	147,50—148,50 lir
zlato	710—714 lir
napoleon	4900—5100 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 21. aprila, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše — Zdravko Ocvirk: »Velikonočni čudež«; 13.30 Glasba po željah; 16.00 Slovensko narodno gledališče: »Striček Vanja«, komedija v 4 dej.; 18.00 Mozart: Koncert za violino in orkester št. 5; 20.30 Čajkovski: »Eugenij Onegin«, opera v 3 dejanjih.

Ponedeljek, 22. aprila, ob: 9.00 Debussy: Pomlad — simfonična suita; 10.00 Po stopinjah sv. Pavla (drugi del); 12.00 Vokalni kvintet; 13.30 Glasba po željah; 16.05 Odlomki iz »Hoffmanovih pripovedk«; 18.30 Novela: »Grenka kava in ljubezen«; 18.57 Schubertovi samospevi; 20.30 Kmečka godba iz Ljubljane; 21.00 Radijski oder — Johann Nestroy: »Nepričakovano«, komedija v 3 dejanjih.

Torek, 23. aprila, ob: 12.00 Sredozemske države in dežele; 13.30 Glasba po željah; 18.00 Brahms: Simfonija št. 4 v E-molu; 19.15 Zdravniški vedež; 21.00 Radijski oder — Mario Vani: »Ana Bolena«, radiodrama v 1 dejanju.

Sreda, 24. aprila, ob: 12.00 Italijanske žene; 13.30 Orkester Mantovani; 18.30 Pisani balončki, rad. tednik za najmlajše; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Obletnica tedna; 22.00 Italijansko povojno gledališče.

Četrtek, 25. aprila, ob: 12.00 Iz kraljestva živali; 13.30 Poje Aureliano Pertile; 19.15 Šola in dom; 21.00

Dramatizirana zgodba — Ferenc Molnar: »Poročni dan«; 22.00 Nove knjige in izdaje.

Petek, 26. aprila, ob: 12.00 O vitaminih; 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z začarane police; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Prireditve in umetnost v Trstu.

Sobota, 27. aprila, ob: 12.00 Življenja in usode; 13.30 Lepe operne arije; 16.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 18.00 Slavni pevci; 18.30 Glasba za naše malčke; 19.15 Srečanje s poslušalkami; 20.30 Kmečka godba iz Ljubljane; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 J. Strauss: »Netopir«, opereta v 3 dejanjih.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 364: Kakšen kruh uživajo Rusi? Imajo tudi tam testenine kot tukaj v Italiji?

Odgovor: Pri Rusih igra kruh mnogo važnejšo vlogo kot pri zapadnem Evropejcu ali Američanu. Zato je sredi miz v restavracijah Moskve in Leningrada prava piramida zrezanega kruha in kruhkov. Kruh pa ni tako bel kot na zapadu, ker zmeljejo v Rusi iz žita za okrog 4% več krušne moke kot v zapadnih državah. Kruh pa ni črn, temveč tak, kakršen je bil na zapadu v vojnih letih. Ruski kruh ima na splošno eno hibo: sredica je navadno vlažna, gosta in težka, ker ga pri peki takoj preveč zapečejo, da ne izgubi preveč teže. Rženege kruha porabijo v Rusiji sorazmerno malo. Testenin pa v Rusiji skoraj ni videti, zato pa si jih privoščijo v obilni meri tisti redki izletniki, ki pridejo v zamejstvo, kar se je opazilo posebno pri ruskih turistih, ki so obiskali Italijo.

Vprašanje št. 365: Ali je mogoče, da ohranim med vedno tekoč, ne da bi postal trd, kristaliziran?

Odgovor: To lahko dosežete takole: odprto posodo z medom postavite v večjo z vodo, in jo segrevajte, dokler ne doseže toplota v medu 56 stop. C. Držite ga pri tej toploti kakih 20 minut do pol ure, kar vpliva na notranjo sestavo medu. Ostal bo tekoč, četudi večkrat ne popolnoma čist.

Vprašanje št. 366: Imam nekaj holandskih hijacint. Prvo leto so napravile velike cvetove, drugo manjše in tretje še manjše. Rad bi vedel, od česa je odvisna ta sprememba. Na kakšen način bi se to upadanje dalo preprečiti?

Odgovor: Pri tvorbi razmeroma velikega cveta se izvira holandska čebulica zelo izrabi in zato je umljivo, da ne bo mogla prihodnje leto dati tako velikega cveta, če svojih sil ne obnovi. Te pa dobi čebulica samo iz zemlje in zraka. Zato je potrebno, da se najprej izrabljanje sil kolikor mogoče omeji: brž ko začne cvet propadati, ga je potrebno odstraniti, tako da ostanejo samo zeleni listi. Čebulica pa mora imeti prej in pozneje dobro pognojeno zemljo, liste zdrave in zelene, ker prihaja iz listov moč v čebulico. Če je hijacinta odevetela v začetku aprila,

jo moramo negovati bolj na soncu in zalivati do julija, nato prestanemo z zalivanjem, da listi ovenejo. Ko se posušijo, vzamemo čebulico iz zemlje, jo postavimo v senco in shranimo na suhem, dokler je oktobra zopet ne zasadimo. Če boste tako ravnali, se hijacinta ne bo tako hitro izrabila.

Vprašanje št. 367: Moja »hedera« ima na spodnji strani listov neke grde živalice, ki so še najbolj podobne malim stenicam. Rastlina mi očitno hira. Kaj so te živalice in kako jih uničim?

Odgovor: Edera je italijansko ime za naš bršljan (latinski »hedera«). Vaša rastlina je seveda podvrsta bršljanov. Živalice so pa kaparji, to je uši, ki imajo na trebuhu sesalke, s katerimi se pritrjuje na list, od koder srkajo rastlinski sok. Če je kaparjev malo, jih lahko odstranimo in uničimo z roko, če pa jih je mnogo, moramo škropiti s »paramagom«. Zadostuje, da med pol litra vode premešate 15 do 20 gramov paramaga in potem s to tekočino poškopite — z navadno flitovko — vsa rastlino, posebno pa spodnje dele listov, ali pa da vsakega kaparja malo zmočite s čopičem, ki ste ga prej vtaknili v raztopino. Važno je, da se tekočina dotakne vsake živali, kajti drugače je ne boste uničili.

IZ GORICE**SOLSKO OBVESTILO**

Didaktična ravnateljstva slovenskih osnovnih šol obveščata učitelje, da je na Ravnateljstvu v ul. Croce 3 na vpogled ministrska odredba št. 945/28 z dne 16. marca 1957, ki vsebuje navodila začasne namestitve in suplenice za šolsko leto 1957/58. Rok za vlaganje prošenj zapade 31. maja.

OPOZORILO VRTNARJEM

Kmetijsko nadzorništvo v ul. Duca d'Aosta sporoča, da se prodajajo po nizkih cenah sadike para-
dižnikov raznih vrst.

OBVESTILO TRGOVCEM

Trgovinski sporazum med Italijo in Jugoslavijo z dne 31. marca 1955 je ostal še nadalje v veljavi do 31. marca 1958. Nobena od pogodbenih strank ga ni namreč v določenem roku odpovedala.

Vsi, ki hočejo uvažati blago v Jugoslavijo ali iz nje izvažati, morajo zato čimprej in najkasneje do 30. aprila vložiti prošnjo na ministrstvo za zunanjo trgovino — generalno ravnateljstvo za uvoz in izvoz v Rimu.

OPOZORILO OBRNTNIKOM

Obrtnike opozarjamo, da se morajo čimprej vpisati v seznam vzajemne bolniške blagajne. Na preturah pokrajine in na sedežu vzajemne bolniške blagajne v Gorici so na vpogled sezname obrtnikov in njihovih družinskih članov, ki se morajo obvezno vpisati v vzajemno bolniško blagajno. Na vpogled so tudi sezname obrtnikov z glasovalno pravico. V kratkem bodo namreč volitve za nov upravni svet bolniške blagajne, ki jo danes vodi prefekturni komisar.

Molče je pokimala. Ni mogla spregovoriti. Sladko se je počutila v njegovi bližini; ravno tako ko takrat po prvi uprizoritvi njene ga dela.

On je vstopil, odložil darove na mizo in jo nenadoma objel. Nič ji ni bilo na tem, da bi zavpila in ga zapodila iz sobe. Koliokrat si je v sanjah toplo zaželela tega trenutka. Toda ona sprva ni zavpila in ga ni odpahnila od sebe. Le komaj slišno je zajčala: »Prosim, Pino!« in on se je brž umaknil za korak, čeprav ga je to stalo težko premagovanje. Samo za roke jo je še držal in je skril svoj obraz v njene dlani, dokler se ni malo pomiril.

»Vso srečo Vam želim za Vaš rojstni dan«, je tiho rekla. Tedaj je hitro zapustil sobo.

Za oba je bilo dobro, da so brž začeli prihajati obiskovalci. Ina se je umirila in veselo gledala vrsto domačinov. Sprejeli so stali otroci s šopki in košaricami sadja. Za njimi pa žene in možje v praznih oblačilih. Pino je moral poslušati vrsto čestitk in stiskati dosti rok. Po končanih čestitkah je delil otrokom sladkarije, odrasle pa je povabil na prigrizek.

»Saj ste kot kralj na svojem«, se je čudila Ina.

»Se tudi resnično tako počutim«, je odgovoril in veselje mu je sijalo iz oči. »Samo kraljica mi še manjka«, je pristavil.

Tedaj se je Ina urno obrnila. Ves dan je bilo v hiši prav živahno. Od vsepovsod so prihajali darovi. Višek pa je bila večerna veselica, katere središče je bila zopet Ina.

Stara gospa mama je znala dobro pripraviti to slavje. Ko se je Ina ponudila, da ji pomaga, je prav pristržno odklonila.

»Vi boste ta praznik samo uživali«, je prijazno dejala. »Že vse leto se veselim in pripravljam ta dan za mojega fanta. To mo-

ram vse sama urediti. Vi bodite samo veseli, tako boste mojemu Pinu pripravili najlepši dan.«

Ina je postala res razigrana. Spominjala se je zjutrajšnjega nastopa in je kot v odpuščenju prav pristržno hodila s Pinom.

Ves vrt do ribnjaka je bil razsvetljen z balončki. Na travniku je igrala godba in pari so se vrteli, kot da drsijo po gladkem parketu.

»Hočeva en ples?« je zaprosil Pino. Prikimala je in se oklenila njegovih ramen. Ni čutila, da plešeta po travi. Neslo jo je kot na perutih. Neznano čustvo jo je spet obšlo. Ko je pogledala v lučke ali na zvezdno nebo ter na razigrano množico, se ji je zdelo, da je potopljen v drugi svet. Ni se hotela predramiti, prepustila se je zvokom in neznani sladkosti, ki ji je prekipevala v srcu.

Ko so zadnji gosti odšli, sta se Pino in Ina sprehajala po temnem in tihem parku. Pri ribnjaku sta se usedla v travo in tiho zrla v srebrno mesečino. Le tu pa tam sta se ujela z očmi in sladke drget jima je prešinil telo. Njegov pogled je splaval po vodni površini, ki se je lahno kolobarila, kadar je poskočila ribica. Kar same so mu začele uhajati tihe besede: »Lagal sem, ko sem rekel, da sem imel v življenju same bežne doživljanje. Lagal sem, da mi po smrti ene ženske ne more več nobena zbuditi ljubezenskih občutkov. Lagal sem, ker nisem smel povedati resnice.« Dvignil je glavo in pogledal Ino: »Smem zdaj povedati resnico?«

Ina je vrnila pogled: »Strah me je vas poslušati.«

Oči so se mu zaiskrile: »Čemu se bojiš, Ina?« Vstal je in jo je dvignil kvišku. Njegovo obličje je bilo prav tesno pred njenim. Občutila je, da se ne more ustavljati njegovemu vplivu.

(Dalje prihodnjic)

Vesele velikonočne praznike želijo:

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

DANEU CELESTIN

OPCINE — NARODNA ul. 77 — Tel. 21-034

želi vesele velikonočne praznike

NAJLEPSE CVETLICE DOBITE PRI

„IVANKI“

TRST — ul. DELL'ISTRIA 17 — Tel. 95-052

MLEKARNA

Olga Gulič

OPCINE — PROSESKA 45

želi vsem cenjenim odjemalcem
veselo veliko noč

TRGOVINA JESTVIN

Škabar Josip

OPCINE

NARODNA ULICA 42

Telefon 21-026

vošči cenjenim odjemalcem
vesele velikonočne praznike*Vesele velikonočne praznike!***Franc Resinovič**

Trst - Trg Sv. Frančiška 8

Telefon 36809

TRGOVINA JESTVIN

Rudi Bidovec

TRST — ul. GENOVA 13 — Tel. 37-700

želi vesele velikonočne praznike
vsem cenj. odjemalcem in prijateljcemSrečno veliko noč vsem cenj. odjemalcem
TRGOVINA JESTVIN**Av gust Gregorič**

TRST — ul. COMMERCIALE 25 — Tel. 29-658

KROJASKA DELAVNICA
ZA DAME IN GOSPODE**Stanislav Košuta**

TRST - ul. RAFFINERIA 5

Telefon 95-498

želi velikonočne praznike!

TRGOVINA IN DELAVNICA CEVLJEV

GEC

ROJAN, Trg tra i Rivi 2

Telefon 31-198

vošči cenjenim odjemalcem veliko noč!

Kužet Miran

IMPORT - EXPORT

TRST

UL. DELLA FABBRICA 4 — Tel. 55-751

Zaloga navadnih in sortnih vin ter likerjev
vošči cenjenim odjemalcem
vesele velikonočne praznike!**Simič Mario**

OPCINE

Narodna 48

CRPALKA AGIP

Predstavništvo motorjev: CIMATTI, HMW,
PARILLA, NASETTI, ATALA in kolesa: WIL-
LER, PALMA, ITOM IN VICTORIATRST
VIA CARDUCCI 15
Telefon 29-656Bogata izbira naočnikov, daljnogledov,
toplomerov in fotografskega materialaZNANA KROJACNICA
ZA DAME IN GOSPODE**M. Mozetič**Telefon 90-280
TRG GARIBALDI 11ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN S TKANINAMI**Franc Udovič**

TRST — ul. MAZZINI 46 — Tel. 94-550

TRG PONTEROSSO 5 — Telefon 29-686

želi cenj. odjemalcem tu in onstran meje
vesele velikonočne praznike!**papyros**

M. FERFOLJA

UVOZ

IZVOZ

papirja, grafičnega materiala ter zaloga vseh
vrst ovojnega papirja

TRST — ul. F. SEVERO 10 — Tel. 36-453

želi vesele velikonočne praznike

MLEKARNA

KARIŠ

TRST — ulica S. MARCO 40

vošči cenjenim odjemalcem vesele praznike

GOSTILNA

Ostrouška

TRST — ULICA S. NICOLO' 1

Tel. 37-918

Veselo veliko noč!

Vesele in blagoslovljene velikonočne praznike
vošči vsem odjemalcemPEKARNA **Franceschini**

TRST — Trg LIBERTA' 6 — Telefon 38-984

Andrej Bolko mr. ph.Farmaceutski proizvodi in kemikalije
TRST — ULICA TORREBIANCA 21/II

Import - Export

Telefon 31-315

VSE ZA KMETOVALCE

Edvard Furlani

TRST — ULICA MILANO 18 — Telefon 35-169

Krma za živino — Žita — Umetna gnojila —
Žveplo — Modra galica — Poljedelski stroji
— Orodje — Vsakovrstna semena itd.

ZOBOZDRAVNIŠKA AMBULANTA

Dr. G. Torzisi

Zdravnik - kirurg

TRST — ul. F. FILZI 21 — Tel. 28-445

Sprejema od 14.30 do 17. ure in po dogovoru

Vesele velikonočne praznike želi

GOSTILNA

FURLAN

REPENTABOR

Pristna domača vina in izborna kuhinja

Podjetje BELTRAM

TRST — ULICA VALDIRIVO 3 — Tel. 36-991

Vam nudi vsa pojasnila za izvoz v inozemstvo
raznih darilnih paketov: vespe, motorje, av-
tomobile, šivalne stroje in radio aparate.
Istočasno Vam preskrbi nove in stare ome-
njene predmete po najnižji ceni ter Vam jih
pošlje na zaželen kraj

GLASBENA MATICA

in
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
v Trstu

V torek, 23. in v sredo 24. aprila 1957, ob 21. uri
V AVDITORIJU V TRSTU

PLANINSKA ROŽA

opereta v treh dejanjih

Besedilo in glasba: RADOVAN GOBEC

Dirigent: O. KJUDER Režiser: M. SANCIN

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom predstave v ulici Roma 15/II.

V četrtek, 25. aprila 1957, ob 16.30 v kinodvorani
V SKEDNJU

PLANINSKA ROŽA

MALI OGLASI

Naprodaj je majhno posestvo med Krminom in Koprivo. Nahaja se okrog kmečke hiše v dobrem stanju. Cena je ugodna. Za pojasnila se obrnite na Upravo Novega lista v Gorici.

* * *

Naprodaj je pisalni stroj znamke »Olivetti« v najboljšem stanju. Za pojasnila se obrnite na Upravo Novega lista v Gorici.

* * *

Naprodaj je motorno kolo znamke »Rumi«. Za pojasnila se obrnite na Upravo Novega lista v Gorici.

* * *

Naprodaj je zemljišče pok. Janka Makuca. Nahaja se ob glavni poti v Grojni in Števerjanu. Pojasnila dobite v Gorici, ul. Ponte del Torrione 7.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje

V nedeljo, 21. aprila, o 17. uri v dvorani na stadionu
»Prvi maj«, Vrdelska cesta 7

RENATO LELLI

V ponedeljek, 22. aprila, ob 17. uri na Opčinah
JOHN PATRICK

VROČA KRI

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

KMEČKA
BANKA

r. z. z o. j. GORICA

USTANOVLJENA 1909

UL. MORELLI, 14
TELEFON 22-06

TRGOVINA GALANTERIJE

"al risparmio"

(Mikulus Karmela)

GORICA — ul. OBERDAN 6

GOSTILNA

Pertot

NABREZINA - KAMNOLOM

želi cenjenim gostom veselo veliko noč

ZNANA GOSTILNA IN TOBAKARNA

KRALJ

TREBČE — Telefon 21-170

želi vsem gostom vesele velikonočne praznike

KAVARNA

Bratuž

GORICA — ul. MAMELI 4 — Tel. 34-78

Veselo veliko noč želi

GOSTILNA

"Na Pošti"

(ZORA PRESL)

BAZOVICA 95

Želite dobro hrano? GOSTILNA

"AL GAMBERO" (PRI RAKU)

TRST — ul. UDINE 37 — Telefon 24-938

Vam bo gotovo ustregla!

GOSTILNA

LUXA VLADI

PROSEK

Vesele velikonočne praznike želi
vsem cenjenim gostom!

KROJACNICA

TRST
Ul. F. Filzi 21/I
Telefon 28-748

jamči izbran okus, originalen kroj Vaših
oblek in daje čar elegance Vaši osebnosti

tiskarna

graphis trst

ul. sv. frančiška 20 telefon 29-477

vam hitro, solidno, poceni in lično izdela
kakršnokoli tiskovino (poročna oznani-
la, voščila, posetnice, pisemski papir itd.)

ZNANA KROJACNICA z veliko izbiro moder-
nega blaga za ženske in moške

DELFA

TRST — TRG TRA I RIVI 3 — Tel. 24-750

PODJETJE ŠVARA

Elektromehanična delavnica za avtomobile in
motocikle, poprava in predelava akumulatorjev

TRST — ul. GIULIA 28 — Tel. 96-742

TRGOVINA JESTVIN

gruden josip

DEVIN

vošči vsem odjemalcem vesele
velikonočne praznike

TRGOVINA Z MESNIMI IZDELKI

FONDA

TRST — SKEDENJSKA ul. 93 — Tel. 44-443
vošči vesele praznike in se priporoča!

TRGOVINA JESTVIN

Velišček Teodor

GORICA — ul. MONTESANTO 91 — Tel. 32-85

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalni-
ce, jedilnice, kuhinje it d. Izvrši vsako
delo po naročilu. Prodaja po tovarni-
ških cenah, jamči za solidno delo.

Vesele velikonočne praznike
želi cenjenim odjemalcem

PEKARNA (IN TRGOVINA JESTVIN)

ZORA ČOK
OPČINE

OPČINE — NARODNA ul. 57/63 — Tel. 21-040

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST — ul. Miramare 29

Telefon 29-322

Vsakovrstna popravila in naročila!

Vesele velikonočne praznike želi
vsem prijateljem in znancem

BAR CENTRAL - Opčine

OPČINE — NARODNA 48 — Telefon 21-067